

රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය හා රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු

6.1 සමස්ත නිරීක්ෂණ

2013 වසරේ රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති උපායමාර්ගය අයවැය හිඟය තවදුරටත් අඩු කර ගැනීම කෙරෙහි මෙන්ම මැදි කාලීනව තිරසාර සහ ප්‍රාදේශීය වශයෙන් තුලිත වූ ආර්ථික වර්ධනයක් ළඟාකර ගැනීමට උපකාර වීම කෙරෙහි යොමු විය. ඒ අනුව, මෑත කාලයේ දී හඳුන්වාදුන් රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිසංස්කරණ වසර තුළ දී තවදුරටත් ශක්තිමත් කරන ලදී. රාජ්‍ය ආදායම සම්බන්ධයෙන් බලන කල, බදු පදනම පුළුල් කිරීම, බදු නිදහස් කිරීම් හා සහන තාර්කිකරණය කිරීම, අපහරණය සඳහා ඇති අවස්ථා අවම කිරීම, කාර්යක්ෂමතාව වැඩි කිරීම සහ බදු ක්‍රම සරල කිරීම සඳහා බදු ප්‍රතිසංස්කරණ හඳුන්වා දුන් අතර එය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස රාජ්‍ය ආදායම වැඩිකර ගැනීමට දායක වනු ඇත. රාජ්‍ය වියදම් අංශයෙන් බලන කල රජයේ අවධානය යොමුවූයේ පුනරාවර්තන වියදම් තාර්කිකරණය කිරීමට සහ රටේ සමස්ත ආයෝජන මට්ටම වර්ධනය කිරීම සඳහා සහය වෙමින් රාජ්‍ය ආයෝජන අපේක්ෂිත මට්ටමේ පවත්වා ගැනීම කෙරෙහි විය. රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණ උපායමාර්ගය, ප්‍රධාන වශයෙන්ම අවම පිරිවැයක් යටතේ රාජ්‍ය මූල්‍ය අවශ්‍යතාවයන් සපුරාලීම කෙරෙහි මෙන්ම අවදානම් අවම කෙරෙහි යොමු විය.

2013-2016 කාලය සඳහා වූ මැදිකාලීන සාර්ව රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති රාමුව සමග අනුගත වෙමින් 2013 වසර සඳහා රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග සකස් කරනු ලැබුවේ අයවැය හිඟය තවදුරටත් අඩුකර ගැනීමට සහ ඉහළ වර්ධන වේගයක් ඉලක්ක කරමින්

ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් සඳහා හිතකර පරිසරයක් ඇති කිරීමටය. ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස අයවැය හිඟය 2012 වසරේ පැවැති සියයට 6.5 සිට 2013 වසරේ දී සියයට 5.8 දක්වා අඩු කිරීමට අපේක්ෂා කරන ලදී. ඒ අනුව, 2013 වසර සඳහා වූ අයවැයෙහි සඳහන් ඉලක්ක වූයේ රාජ්‍ය ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2012 වසරේ පැවැති සියයට 13.9 සිට සියයට 14.5 දක්වා වැඩි කිරීම, පුනරාවර්තන වියදම් ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2012 වසරේ පැවැති සියයට 14.9 සිට සියයට 14.6 දක්වා අඩු කිරීම සහ රාජ්‍ය ආයෝජන ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 6.1 ක මට්ටමක පවත්වා ගැනීමයි. කෙසේ වෙතත්, මෝටර් රථ හා ඉන්ධන ආනයන අඩුවීම හේතුවෙන් ආනයන ආශ්‍රිත බදු ආදායම අඩුවීම, දේශීය ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් සඳහා ලබා දුන් බදු සහන හා බදු නිදහස් කිරීම් සහ රාජ්‍ය ආයතනවලින් කරන ලද ලාභ හා ලාභාංශ පැවැරුම් අඩුවීම හේතුවෙන් 2013 වසරේ මුල් භාගයේ දී රාජ්‍ය ආදායම අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා පහත වැටීම සහ දැනට ක්‍රියාත්මක වන යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති අධිකව ක්‍රියාත්මක කිරීම යනාදිය වසරේ රාජ්‍ය මූල්‍ය ඉලක්කයන් සපුරාගැනීමේ දී පැවති ප්‍රධාන අභියෝග විය. ආර්ථික වර්ධනයට බාධාවක් නොවන පරිදි වියදම් වැඩසටහන තාර්කිකරණය කරමින් රජය මෙම අභියෝගයන්ට සාර්ථකව මුහුණ දෙන ලදී.

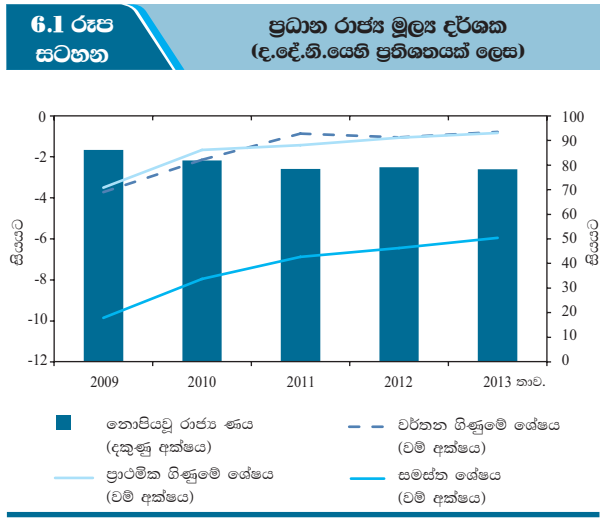
2013 වසරේ දී අයවැය හිඟය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස අයවැය ඉලක්කය වූ සියයට 5.8 සිට සුළු වශයෙන් වෙනස්වෙමින් සියයට 5.9 ක් ලෙස පවත්වා ගැනීමට හැකි විය. කෙසේ වුවද, එය 2012 වසරේ වාර්තා වූ ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 6.5 ක අයවැය හිඟයට සාපේක්ෂව පැහැදිලි වර්ධනයකි. ප්‍රධාන වශයෙන් ආනයන ආශ්‍රිත බදු ආදායම අඩුවීම හේතුවෙන් ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස රජයේ ආදායම පෙර වසරේ පැවැති සියයට 13.9 සිට 2013 වසරේ දී සියයට 13.1 දක්වා අඩු විය. කෙසේ නමුත්, රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාවලිය අඛණ්ඩව පවත්වාගෙනයාම කෙරෙහි රජයේ ඇති දැඩි කැපවීම පිළිබිඹු කරමින් ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස රජයේ මුළු වියදම් සහ ශුද්ධ ණය දීම 2012 වසරේ පැවැති සියයට 20.5 සිට 2013 වසරේ දී සියයට 19.2 දක්වා අඩු විය. රජය පුනරාවර්තන වියදම් දැඩි පාලනයකට ලක් කිරීම හේතුවෙන් ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස එය 2012 වසරේ පැවැති සියයට 14.9 සිට 2013 වසරේ දී සියයට 13.9 දක්වා අඩු කිරීමට හැකි විය. රාජ්‍ය ආයෝජන වැඩසටහන ප්‍රමුඛතා පදනමකින් යුතුව ක්‍රියාත්මක කිරීමට සිදු වූ හෙයින් ප්‍රාග්ධන වියදම් හා ශුද්ධ ණය දීම ද අඩු වූ අතර රාජ්‍ය ආයෝජන ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2012 වසරේ පැවැති සියයට 5.9 ට සාපේක්ෂව 2013 වසරේ දී සියයට 5.5 දක්වා අඩු විය. රජයේ නිර්-ඉතුරුම් පිළිබිඹු කෙරෙන වර්තන ගිණුමේ හිඟය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 0.1 දක්වා අඩු වෙතැයි 2013 අයවැයෙන් අපේක්ෂා කළ ද එය පෙර වසරේ පැවැති ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 1 ට සාපේක්ෂව සියයට 0.8 දක්වා වර්ධනය විය. මේ අතර, රජයේ අභිමත රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය පිළිබිඹු කෙරෙන පොලී ගෙවීම් රහිත අයවැය හිඟය එනම් ප්‍රාථමික ගිණුමේ හිඟය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස

පෙර වසරේ පැවැති සියයට 1.1 සිට 2013 වසරේ දී සියයට 0.8 දක්වා අඩු වුවද එය අපේක්ෂිත මට්ටම වන ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 0.7 ට වඩා සුළු වශයෙන් ඉහළ අගයකි. අයවැය හිඟය මූල්‍යනය කිරීමේ දී, දේශීය මූල්‍ය කෙරෙහි වැඩි නැඹුරුවක් දැක්වූ අතර සමස්ත මූල්‍යන අවශ්‍යතාවයෙන් සියයට 58 ක් සඳහා බැංකු ආශ්‍රය ආශ්‍රය ආශ්‍රය විය. ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස රාජ්‍ය ණයෙහි මෑතකාලීනව දක්නට ලැබුණු අඩුවීමේ ප්‍රවණතාවය අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යමින් 2012 වසරේ දී පැවැති සියයට 79.2 සිට 2013 වසරේ දී සියයට 78.3 දක්වා අඩු විය.

6.2 රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති දිශාව හා ක්‍රියාමාර්ග

2013 වසරේ රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය, රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාවය තවදුරටත් පවත්වාගෙන යාම කෙරෙහි යොමු වූ අතර එහිදී ආදායම ඉහළ නැංවීම හා රාජ්‍ය වියදම් මනාව කළමනාකරණය කිරීම තුළින් ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස අයවැය හිඟය සියයට 5.8 දක්වා අඩු කිරීමට අපේක්ෂා කරන ලදී. ඒ අනුව, බදු ක්‍රමය සරල කිරීමට සහ පුළුල් කිරීමට මෑතක දී හඳුන්වාදුන් බදු ප්‍රතිසංස්කරණ වල හිතකර බලපෑම තුළින් රාජ්‍ය ආදායම ඉහළ නැංවීමට අපේක්ෂා කළ අතර වර්තන වියදම තාර්කිකකරණය කිරීම සහ රාජ්‍ය ආයෝජන යහපත් මට්ටමක පවත්වා ගැනීම තුළින් රාජ්‍ය වියදම් සීමාකිරීමට අපේක්ෂා කරන ලදී. ඒ අනුව, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස වර්තන ගිණුමේ හිඟය හා ප්‍රාථමික ගිණුමේ හිඟය 2012 වසරේ දී පැවති පිළිවෙලින් සියයට 1 හා සියයට 1.1 සිට 2013 වසර වන විට පිළිවෙලින් සියයට 0.1 හා සියයට 0.7 ක් දක්වා අඩු වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරුණි. මීට අමතරව, රාජ්‍ය ආයෝජන 2012 වසරේ දී පැවති ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 5.9 ට සාපේක්ෂව 2013 වසරේ දී එය සියයට 6.1 ක මට්ටමක පවත්වාගෙන යාමට අපේක්ෂා කරන ලදී.

2013 වසරේ දී අපනයනකරුවන් ධෛර්යමත් කිරීම, ඇතැම් කර්මාන්තවල තාක්ෂණික වැඩිදියුණු කිරීම් සිදුකිරීම හා විදේශ ආයෝජන ඉහළ නැංවීමට මෙන්ම රට තුළ ආයෝජන හිතකාමී පරිසරයක් නිර්මාණය කිරීමේ අරමුණෙන් යුතුව ආදායම් බදු සහන ගණනාවක් හඳුන්වා දෙන ලදී. වසර තුළ දී විදේශ ව්‍යවහාර මුදලින් සිදුකළ ආයෝජනවලින් උපයන පොලී ආදායම සහ ගාස්තු සඳහා බදු සහන ගණනාවක් ප්‍රදානය කරන ලදී. නිෂ්පාදන අපනයන දිරිමත් කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාව තුළ භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය කර අපනයනය කිරීම මගින් උපයා ගන්නා ලාභ හා ආදායම් සියයට 12 ක ආදායම් බද්දකට යටත් කළ අතර පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් සඳහා දරන වියදම් මෙන් තුන් ගුණයක්

6.1 සංඛ්‍යා සටහන **රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු පිළිබඳ සමීක්ෂණවිෂය**

ශීර්ෂය	2012	2013		2014
		අනුමත ඇස්තමේන්තු	තාවකාලික	අනුමත ඇස්තමේන්තු
රුපියල් මිලියන				
මුළු ආදායම සහ ප්‍රදාන	1,067,532	1,277,544	1,153,306	1,469,493
මුළු ආදායම	1,051,460	1,257,544	1,137,447	1,437,493
බදු ආදායම (අ)	908,913	1,131,041	1,005,895	1,274,600
බදු නොවන ආදායම	142,547	126,503	131,552	162,893
ප්‍රදාන	16,071	20,000	15,859	32,000
වියදම් සහ ආපසු ගෙවීම්				
අඩුකළ පසු ණය දීම්	1,556,499	1,784,944	1,669,396	1,985,619
වර්තන	1,131,023	1,267,390	1,205,180	1,328,283
ප්‍රාග්ධන සහ ශුද්ධ ණය දීම්	425,476	517,554	464,216	657,336
එයින් රාජ්‍ය ආයෝජන	443,973	529,250	481,203	668,465
වර්තන ශිඤ්ඤමේ අතිරික්තය (+)/ශීඛය (-)	-79,563	-9,846	-67,733	109,210
ප්‍රාථමික ශිඤ්ඤමේ අතිරික්තය (+)/ශීඛය (-)	-80,469	-62,600	-72,083	-75,091
සමස්ත අයවැය අතිරික්තය (+)/ශීඛය (-)	-488,967	-507,400	-516,090	-516,126
මූල්‍යනය	488,967	507,400	516,090	516,126
විදේශීය මූල්‍යනය (ආ)	286,455	148,000	123,700	286,850
දේශීය මූල්‍යනය	202,512	359,400	392,390	229,276
වෙළෙඳපොළ ණය ගැනීම්	202,512	359,400	379,390	229,276
බැංකු නොවන	70,985	289,400	82,414	129,276
බැංකු	131,527	70,000	296,977	100,000
මූල්‍ය අධිකාරිය	16,101	ලැ.නො.	-164,836	ලැ.නො.
වාණිජ බැංකු	115,427	ලැ.නො.	461,813	ලැ.නො.
වෙළෙඳපොළ නොවන ණය ගැනීම්	-	-	13,000	-
ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස				
මුළු ආදායම සහ ප්‍රදාන	14.1	14.7	13.3	14.8
මුළු ආදායම	13.9	14.5	13.1	14.5
බදු ආදායම (අ)	12.0	13.0	11.6	12.8
බදු නොවන ආදායම	1.9	1.5	1.5	1.6
ප්‍රදාන	0.2	0.2	0.2	0.3
වියදම් සහ ආපසු ගෙවීම්				
අඩුකළ පසු ණය දීම්	20.5	20.5	19.2	20.0
වර්තන	14.9	14.6	13.9	13.4
ප්‍රාග්ධන සහ ශුද්ධ ණය දීම්	5.6	6.0	5.4	6.6
එයින් රාජ්‍ය ආයෝජන	5.9	6.1	5.5	6.7
වර්තන ශිඤ්ඤමේ අතිරික්තය (+)/ශීඛය (-)	-1.0	-0.1	-0.8	1.1
ප්‍රාථමික ශිඤ්ඤමේ අතිරික්තය (+)/ශීඛය (-)	-1.1	-0.7	-0.8	-0.8
සමස්ත අයවැය අතිරික්තය (+)/ශීඛය (-)	-6.5	-5.8	-5.9	-5.2
මූල්‍යනය	6.5	5.8	5.9	5.2
විදේශීය මූල්‍යනය (ආ)	3.8	1.7	1.4	2.9
දේශීය මූල්‍යනය	2.7	4.1	4.5	2.3
වෙළෙඳපොළ ණය ගැනීම්	2.7	4.1	4.4	2.3
බැංකු නොවන	0.9	3.3	1.0	1.3
බැංකු	1.7	0.8	3.4	1.0
මූල්‍ය අධිකාරිය	0.2	ලැ.නො.	-1.9	ලැ.නො.
වාණිජ බැංකු	1.5	ලැ.නො.	5.3	ලැ.නො.
වෙළෙඳපොළ නොවන ණය ගැනීම්	-	-	0.1	-

මූලාශ්‍රය: මුදල් හා ක්‍රම සම්පාදන අමාත්‍යාංශය

(අ) විශේෂ ව්‍යාපෘති සඳහා ප්‍රදානය කළ එකතු කළ අගය මත බදු නිදහස් කිරීම් සහ රාජ්‍ය සේවකයන්හට මෝටර් රථ ආනයනයේදී ලබා දුන් බදු සහනද මෙයට ඇතුළත් වේ.

(ආ) විදේශීය ආයෝජකයින්, විදේශගත ශ්‍රී ලාංකික ශ්‍රමිකයන් සහ විදේශයන්හි වෙසෙන ශ්‍රී ලාංකිකයින් වෙත නිකුත් කරන ලද භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර හා භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ඇතුළත් ය.

බදු අයකළ හැකි ආදායමෙන් අඩු කිරීමට ඉඩ සලසන ලදී. මීට අමතරව, ඒකක භාර කර්මාන්තය දියුණු කිරීම සඳහා ඒකක භාර කළමනාකරණ සමාගම්වලට අදාලව ආදායම් බදු අනුපාතය සියයට 10 දක්වා අඩු කරන ලදී. තවද, තෝරාගත් කර්මාන්තවල තාක්ෂණය ඉහළ නැංවීම දිරිගැන්වීම සඳහා ඒවායේ ලාභ ගණනය කිරීමේ දී පිරියත, යන්ත්‍ර හෝ උපකරණ අත්පත් කර ගැනීමේ දී දරනු ලැබූ වියදම් අඩු කිරීමට ඉඩ දෙන ලදී.

එකතු කළ අගය මත බදු හා ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු පදනම පුළුල්කිරීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග ගණනාවක් හඳුන්වා දෙන ලද අතර බදු අත්හැරීම් හා සහන ලබාදෙමින් තෝරාගත් දේශීය ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් සඳහා සහයෝගය ලබාදෙන ලදී. ඒ අනුව, ආදායම ඉහළ නැංවීමේ අරමුණින් තොග හා සිල්ලර ව්‍යාපාර සඳහා ද එකතු කළ අගය මත බද්ද අදාළ කරන ලදී. මීට අමතරව, දේශීය නිෂ්පාදන අංශය දියුණු කිරීම සඳහා දේශීයව නිපද වූ තෝරාගත් භාණ්ඩ කිහිපයක් එකතු කළ අගය මත බදුවලින් නිදහස් කරන ලද අතර කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ කර්මාන්ත ක්ෂේත්‍රය දිරිගැන්වීම සඳහා වාර්ෂික බදුවලට යටත්වන පිරිවැටුම රුපියල් මිලියන 12 නොඉක්මවන කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ කර්මාන්ත එකතු කළ අගය මත බද්දෙන් සහ ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්දෙන් නිදහස් කරන ලදී. අනෙක් අතට, බදු ක්‍රමය සරල කිරීම උදෙසා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව හා රාජ්‍ය සංස්ථා මගින් කරනු ලබන සැපයීම් එකතු කළ අගය මත බද්දෙන් හා ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්දෙන් නිදහස් කරන ලදී. තවද, පුනර්ජනනීය බලශක්තිය භාවිතා කිරීම දිරිමත් කිරීම සඳහා සූර්ය බලශක්ති ඒකක සහ ගෘහස්ථ සූර්යාලෝක ඒකක ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්දෙන් නිදහස් කරන ලදී. සරල කළ එකතු කළ අගය මත බද්ද තවදුරටත් විධිමත් කිරීම සඳහා එකතු කළ අගය මත බදු පනතට සංශෝධන කිහිපයක් සිදුකළ අතර අනිවාර්ය ලියාපදිංචිය සහ ව්‍යවස්ථානුකූල අවශ්‍යතාවයන්ට අනුකූල නොවන අවස්ථාවන්ට අදාළ දණ්ඩන විධිවිධාන හඳුන්වාදීම සඳහා අදාළ මාර්ගෝපදේශයන් නිකුත් කරන ලදී.

නිෂ්පාදනයට හා වෙළෙඳාමට පහසුකම් සැලසීම සඳහා බදු ක්‍රමය සරල කිරීම හා සමගාමීව කාණ්ඩ 4 කින් යුත් ආනයන තීරු බදු ව්‍යුහය තවදුරටත් සමීක්ෂණවිෂය කරන ලදී. දැනට පවත්නා සියයට 0, සියයට 5, සියයට 15 හා සියයට 30 ක් වූ බදු අනුපාත, සියයට 0, සියයට 7.5, සියයට 15 හා සියයට 25 වශයෙන් සංශෝධනය කරන ලදී. දේශීයව නිපදවනු නොලබන අත්‍යාවශ්‍ය අමුද්‍රව්‍ය සඳහා සියයට 0 බදු අනුපාතය ද, අමුද්‍රව්‍ය සහ අර්ධ අමුද්‍රව්‍ය සඳහා සියයට 7.5 ක් වූ බදු අනුපාතය ද පනවන ලදී.

අතරමැදි භාණ්ඩ හා අවසාන පාරිභෝගික භාණ්ඩ සඳහා පිළිවෙලින් සියයට 15 හා සියයට 25 ක් වූ තීරු බදු අනුපාත අදාළ වේ. තවද, ලෝක වෙළෙඳපොළ තුළ රත්න මිල පහළ යාමත් සමග වසරේ මුල් භාගය තුළ ක්ෂණිකව හා විශාල වශයෙන් සිදු වූ රත්න ආනයනය අධෛර්යමත් කිරීම සඳහා රත්න මත පනවා තිබූ බදු අනුපාත දෙවරක් සංශෝධනය කරන ලදී. ඒ අනුව, ජූනි මාසයේ දී සියයට 5 ක රේගු බද්දක් සහ එය මත සියයට සියයක් වූ අධිභාරයක් පනවන ලදී. නොවැම්බර් මාසයේ දී රේගු බදු අනුපාතය සියයට 7.5 ක් ලෙස වැඩි කළ අතර අධිභාරය සම්පූර්ණයෙන්ම ඉවත් කරන ලදී.

විශේෂ වෙළෙඳ භාණ්ඩ බද්ද හා අනෙකුත් ආනයන ආශ්‍රිත බදුවල වෙනස්කම් ගණනාවක් වසර තුළදී සිදු කරන ලද අතර දේශීය කෘෂිකර්මාන්තය ආරක්ෂා කිරීම සහ දේශීය කර්මාන්තවල එකතු කළ අගය ඉහළ නැංවීම දිරිගැන්වීම මෙන්ම දේශීය වෙළෙඳපොළෙහි අත්‍යාවශ්‍ය භාණ්ඩවල මිල ගණන් ස්ථාවරව පවත්වා ගැනීම මෙමගින් අරමුණු කරන ලදී. ඒ අනුව, දේශීය නිෂ්පාදකයන්ට ඉහළ නිෂ්පාදන ආන්තිකයක් පවත්වා ගෙන යාමට ඉඩ සලසමින් සීනි, අර්තාපල්, රතු එෂුණු හා ලොකු එෂුණු ආනයන මත පනවා තිබූ විශේෂ වෙළෙඳ භාණ්ඩ බද්ද, කාලානුරූපව සංශෝධනය කරන ලදී. තවද, දේශීය නිෂ්පාදන දිරිගැන්වීම සඳහා යෝගට්, බටර්, මාගරින්, පාම් ගෙඩි මද හා ලුණු යන නව භාණ්ඩ පහ සඳහා විශේෂ වෙළෙඳ භාණ්ඩ බද්ද මාස හතරක කාලසීමාවකට පනවන ලදී. කුකුල් මේදය, මදුරු දඟර, බැටර් වැනි ආනයනික භාණ්ඩ ගණනාවක් සඳහා සෙස් බද්ද පනවනු ලැබූ අතර දේශීය කර්මාන්තවල එකතු කළ අගය වර්ධනය කිරීමේ අරමුණින් තවත් ආනයනික භාණ්ඩ ගණනාවක සෙස් බදු අනුපාතය ඉහළ නංවන ලදී. දේශීය එකතු කළ අගය ඉහළ නැංවීම සඳහා ගම්මිරිස්, කුරුඳු, කරාබු නැටි, සාදික්කා සහ කරදමුංගු අපනයනය සඳහා සෙස් බද්ද හඳුන්වා දෙන ලදී. තවද, පුනර්ජනනීය බලශක්ති භාවිතය රටතුළ ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා සුර්ය බලශක්ති ඒකක, අමතර උපාංග හෝ ගෘහස්ථ සුර්යාලෝක ඒකක ආනයනය වරාය හා ගුවන්තොටුපොළ සංවර්ධන බද්දෙන් නිදහස් කළ අතර ආයුර්වේද නිෂ්පාදන සඳහා වරාය හා ගුවන්තොටුපොළ සංවර්ධන බද්ද හඳුන්වා දෙන ලදී.

බදු ආදායම ඉහළ නැංවීම සඳහා බදු ක්‍රමයට තවත් ක්‍රියාමාර්ග ගණනාවක් හඳුන්වා දෙන ලදී. ඒ අනුව, රජයේ ආදායම වැඩි කිරීම සඳහා සිගරට් සහ මධ්‍යසාර සඳහා වූ නිෂ්පාදන බද්ද ඉහළ නංවන ලදී. ඔට්ටු සහ සුදු ව්‍යාපාර සඳහා දැනට පවතින බදු ව්‍යුහය තාර්කිකරණය කරමින් එම ක්‍රියාකාරකම් සඳහා

බලපවත්නා වක්‍ර බදු වෙනුවට දළ ආදායම මත සියලු බදු ඇතුළත් වන පරිදි සියයට 5 ක බද්දක් හඳුන්වා දෙන ලදී. තවද, මෙවැනි ව්‍යාපාරවලින් ලබන ආදායම වැඩි කර ගැනීමේ අරමුණින් යුතුව සුදු ව්‍යාපාර මත බලපැවැත්වෙන සියයට 40 ක ඉහළ අගයක් වූ ආදායම් බදු ප්‍රතිශතය එලෙසම පවත්වාගෙන යන අතර, මෙම ව්‍යාපාර විසින් ගෙවිය යුතු වාර්ෂික ගාස්තුව ද වැඩි කරන ලදී. පළාත් සභාවලට අදාළ ආදායමක් ලෙස සලකනු ලබන රක්ෂණ ඔප්පු, නොතාරිස් බලපත්‍ර, වෙළෙඳාම් පවත්වාගෙන යාම සඳහා වන කාලීන බලපත්‍ර යනාදිය සඳහා අදාළ මුද්දර ගාස්තු වැඩි කරන ලදී.

බදු නොවන ආදායම් අංශය සලකා බැලීමේ දී, රජයේ බදු නොවන ආදායම වැඩිකර ගැනීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග ගණනාවක් හඳුන්වා දෙන ලදී. ඒ අනුව, ගුවන්තොටුපොළෙන් පිටවීමේ බද්ද එ.ජ.ඩොලර් 10 සිට 25 දක්වා ඉහළ නැංවූ අතර විසා ගාස්තුව එ.ජ.ඩොලර් 5 කින් වැඩි කරන ලදී. තවද, සමාගම් ලියාපදිංචි කිරීමේ දෙපාර්තමේන්තුවේ හා රෙජිස්ට්‍රාර් ජෙනරාල් දෙපාර්තමේන්තුවේ ගාස්තු හා අයකිරීම්, දෛනික ගිණුම් වාර්තා ලියාපදිංචි කිරීමේ ගාස්තු සහ රථවාහන වාර්ෂික ආදායම් බලපත්‍ර ගාස්තු ඉහළ නංවන ලදී. කෙසේ වුවද, පංචබල කේන්ද්‍රස්ථානය හා ඊට අතිරේකව සංචාරක කේන්ද්‍රස්ථානය සංවර්ධනය කිරීමේ උපාය මාර්ගයට සමගාමීව අධිවේගී අන්තර්ජාල පහසුකම් භාවිතය ටොරෝන්ටෝ කිරීමට අන්තර්ජාල පහසුකම් සඳහා දැනට පවතින විදුලි සංදේශ බද්ද සියයට 20 සිට සියයට 10 දක්වා අඩු කරන ලදී.

බදු එකතු කිරීමේ ආයතන විසින් ඒවායේ බදු පරිපාලනය හා බදු එකතු කිරීම වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය දියුණු කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකා රේගුව විසින් ආනයන සහ අපනයන කටයුතු සඳහා මාර්ගගත නිෂ්කාශන කටයුතු සිදුකිරීමට "ASYCUDA World" නම් පරිගණකගත පද්ධතියක් හඳුන්වා දෙන ලදී. මෙම පද්ධතිය මගින් මෙහෙයුම් පමා ඉවත් කිරීම හා මෙහෙයුම් පිරිවැය අවම කිරීම මගින් ජාත්‍යන්තර ගනුදෙනුවල කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නංවනු ලබයි. මීට අමතරව පරිශීලන වටිනාකමට වඩා අඩු වටිනාකමක් දක්වනු ලැබීමෙන් වටිනාකම් අවතක්සේරු කිරීමකට ලක්විය හැකි හා තවදුරටත් සියුම් පරීක්ෂාවකට යොමු කෙරෙන භාණ්ඩ සඳහා ශ්‍රී ලංකා රේගුව විසින් පරිශීලන අගයන් හඳුන්වා දුන් අතර, එය බදු අනුකූලතාවය ඉහළ නැංවීමට උපකාරී විය. බදු ලිපිගොනු අතින් පිරවීම් ක්‍රමයේ ඇති දුෂ්කරතා මැඩ පැවැත්වීම සඳහා දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ස්වයංක්‍රීය බදු ගෙවීමේ ක්‍රමයක් වන “ආදායම් පරිපාලන කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතියක්” (RAMIS) සකස් කරමින් පවතී. මේ අතර,

සුරාබදු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් බදු පරිපාලනය සහ එකතු කිරීම වර්ධනය කිරීම සඳහා බදු තොරතුරු රැස්කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන ඒකාබද්ධ කිරීම වැනි ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් හඳුන්වා දෙන ලදී.

වියදම් අංශය සලකා බැලීමේ දී මනා කළමනාකරණයෙන් යුත් රාජ්‍ය වියදම් වැඩසටහනක් පවත්වාගෙන යාම සඳහා රජය විසින් ක්‍රියාමාර්ග ගණනාවක් හඳුන්වා දෙන ලදී. ඒ අනුව, 2013 වසරේ දී වර්තන හා ප්‍රාග්ධන වියදම් යන අංශ දෙකෙහිම විවක්ෂණශීලී කළමනාකරණය සඳහා ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග ගණනාවක් හඳුන්වා දෙන ලදී. වර්තන වියදම් කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් ජාතික අයවැය වකුලේඛ අංක 157 නිකුත් කරන ලද අතර, එමගින් ඉන්ධන, විදුලිය, ජලය හා ප්‍රවාහනය යන කටයුතු සඳහා වාර්ෂිකව සපයන ලද ප්‍රතිපාදන සීමාවන්ට අනුගතවන ලෙස සියලුම වියදම් දරණ ආයතනවලට අවධාරණය කරන ලදී. තවද, අත්‍යාවශ්‍ය අවස්ථා සඳහා පමණක් අතිකාල දීමනා සීමාකරමින් අතිකාල දීමනා ගෙවීම් අඩුකරන ලදී. මැදිකාලීන සාර්ව ආර්ථික රාජ්‍ය මූල්‍ය රාමුව හා සමගාමීව තම වියදම් වැඩසටහන් සැලසුම් කිරීමට ද රේඛීය අමාත්‍යාංශ දිරිමත් කරන ලදී. නිසි කලට සේවකයන් බඳවා ගැනීම, මනා රාජ්‍ය සේවාවක් ලබාදීම සහ රාජ්‍ය අංශයේ මානව සම්පත් ප්‍රශස්ත මට්ටමක පවත්වා ගැනීම තහවුරු කිරීම සඳහා රාජ්‍ය අංශයේ සේවක මණ්ඩල කළමනාකරණ ක්‍රියාමාර්ග ගණනාවක් ආරම්භ කරන ලදී. මීට අමතරව, රාජ්‍ය අංශයේ ප්‍රසම්පාදනය සඳහා උසස් මට්ටමේ පරිචයන් ඇතුළත් කිරීමට වසර තුළ ක්‍රියාමාර්ග ගණනාවක් අනුමතය කරන ලදී. 2013 වසරේ දී රාජ්‍ය අංශයේ ප්‍රසම්පාදන කටයුතු වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ප්‍රසම්පාදන සැලසුම් කමිටුවක් නැවත පත්කිරීම සහ වඩා හොඳ තරගකාරිත්වයක්, විනිවිදභාවයක් හා වගවීමක් ඇති කිරීමට නව ප්‍රසම්පාදන ප්‍රතිපත්තියක් හඳුන්වා දීම යන ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කරන ලදී. ප්‍රාග්ධන වියදම් කළමනාකරණය කිරීම යටතේ වෙන් කරනු ලැබූ ප්‍රතිපාදන කළින් හඳුනා නොගත් වියදම් සඳහා යෙදවීමට රේඛීය අමාත්‍යාංශ සඳහා අනුමැතිය ලබා නොදෙන ලදී. වියදම් දරනු ලබන ආයතන විසින් අමතර ප්‍රතිපාදන සඳහා ඉල්ලීම් ඉදිරිපත් කිරීම සීමාකිරීම සඳහා සහ රාජ්‍ය වියදම් වැඩසටහනෙහි බලාපොරොත්තු නොවූ ඉක්මවායාම අවම කර ගැනීමේ අරමුණින් එම මූල්‍ය අවශ්‍යතාවයන් තම වැය ශීර්ෂයන්හි ප්‍රයෝජනයට නොගත් ප්‍රතිපාදන මගින් හෝ ආරම්භ කරනු නොලැබූ කාර්යයන් සඳහා වෙන් කර ඇති ප්‍රතිපාදන මගින් සපුරා ගැනීමට ඇති හැකියාව පිළිබඳව ප්‍රථමයෙන් සොයා බලන මෙන් වියදම් දරන ආයතනවලට දැනුම් දෙන ලදී.

2013 වසරේ දී රජයේ සේවකයන්ගේ වැටුප් හා වෙනත් සහ විශ්‍රාමික දීමනා ඉහළ දමන ලදී. ඒ අනුව, මසකට රුපියල් 750 ක අවමයකට සහ රුපියල් 2,500 ක උපරිමයකට යටත්ව සියලුම රාජ්‍ය සේවකයන් සඳහා සිය මූලික වැටුපෙන් සියයට 5 ක විශේෂ දීමනාවක් ලබා දෙන ලදී. මාණ්ඩලික ශ්‍රේණියේ සේවකයන් සඳහා යෝජිත දීමනාවෙන් සියයට 50 ක් 2013 වසරේ ජූලි මාසයේ සිට ලබා දුන් අතර, ඉතිරිය 2013 වසරේ ඔක්තෝබර් මස සිට ලබා දෙන ලදී. මාණ්ඩලික නොවන පන්තියේ සේවකයන් සඳහා මෙම වැඩි කිරීමෙන් සියයට 50 ක් 2013 වසරේ මැයි මාසයේ සිට ලබා දුන් අතර ඉතිරිය 2013 වසරේ සැප්තැම්බර් මස සිට ලබා දෙන ලදී. තවද, රාජ්‍ය අංශයේ සියලුම සේවකයන් හට ලබාදෙන ජීවන වියදම් දීමනාව මසකට රුපියල් 750 කින් ඉහළ නංවන ලදී. මේ අතර, විශ්‍රාමිකයින් හට ලබා දෙන ජීවන වියදම් දීමනාව මසකට රුපියල් 500 කින් වැඩි කරන ලදී. විශ්‍රාම වැටුප් විෂමතා නිවැරදි කිරීමේ අරමුණින් 2004 වසරට පෙර විශ්‍රාම ගිය විශ්‍රාමිකයින් සඳහා මසකට රුපියල් 750 ක විශේෂ දීමනාවක් ලබා දුන් අතර 2005 වසරේ සිට 2006 වසර දක්වා කාලය තුළ විශ්‍රාම ගිය පුද්ගලයින් සඳහා රුපියල් 500 ක විශේෂ දීමනාවක් ලබා දෙන ලදී. මීට අමතරව, විනිසුරුවරුන්, විශ්ව විද්‍යාල අධ්‍යයන කාර්ය මණ්ඩලය, වෛද්‍ය වෘත්තිකයින් හා අනෙකුත් විශේෂ කණ්ඩායම් සඳහා ලබාදුන් සේවා දීමනාව ඉහළ නැංවූ අතර යෝජිත දීමනාවෙන් සියයට 50 ක් 2013 ජනවාරි මස සිට ද ඉතිරි කොටස 2013 ජූලි මස සිට ද ගෙවන ලදී.

ආර්ථිකමය වශයෙන් ශක්තිමත් නොවන අවධානය යොමු කළයුතු කණ්ඩායම් සඳහා සහනාධාර ක්‍රමයන් යටතේ ලබාදෙන සහන ඉහළ නැංවීමට රජය අඛණ්ඩව කටයුතු කරන ලදී. සමාජයේ දිළිඳු ස්ථරවලට සහයෝගයක් වන පරිදි දැනට පවතින ආදායම් උපකාරක වැඩසටහන් වසර පුරාවට අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. ඒ හා සමගාමීව “දිවි නැගුම” සහ “ගම නැගුම” වැනි වැඩසටහන් දියත් කිරීමත් සමගම ජීවනෝපාය සංවර්ධනය සඳහා නව අවස්ථා සහ ග්‍රාමීය මට්ටමේ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීම මගින් දිළිඳුකම අඩුකිරීම සඳහා රජයේ ක්‍රියාපිළිවෙත සුභසාධන අභිමුඛ ප්‍රවේශයේ සිට සාර්ව සහභාගිත්වයක් සහිත වර්ධන ප්‍රවේශයක් කරා යොමු විය. සමෘද්ධි අධිකාරිය, දක්ෂිණ සංවර්ධන අධිකාරිය හා උඩරට සංවර්ධන අධිකාරිය ඒකාබද්ධ කිරීමෙන් පිහිට වූ දිවි නැගුම සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව මගින් දිළිඳු බව පිටුදැකීම සඳහා ක්ෂුද්‍ර මූල්‍යන පහසුකම් සැපයීම මෙන්ම ජීවන තත්ත්වය උසස් කිරීම සහ ජනතාවගේ ජීවනෝපාය මාර්ග සංවර්ධනය කිරීම සඳහා භෞතික

හා සමාජීය යටිතල පහසුකම් සහ මානව ප්‍රාග්ධනය සංවර්ධනය කිරීම සඳහා රජයේ උපකාරක ක්‍රියාමාර්ග තවදුරටත් වැඩිදියුණු කෙරෙනු ඇත.

රාජ්‍ය ආයෝජන වැඩසටහන මගින් පංචවක කේන්ද්‍රස්ථානය හා ඊට අතිරේකව සංචාරක කේන්ද්‍රස්ථානය සංවර්ධනය කිරීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන ලද අතර තිරසාර ආර්ථික සංවර්ධනයක් අත්පත් කර ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය උපායමාර්ගික ආර්ථික හා සමාජීය යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම වේගවත් කරන ලදී. මේ අනුව, සලකා බලන කාලපරිච්ඡේදය තුළ වූ රාජ්‍ය ආයෝජන ප්‍රධාන වශයෙන් මනාමාර්ග හා පාලම්, බලශක්ති උත්පාදනය, වාරිමාර්ග, ජල සම්පාදනය, වරාය හා ගුවන් තොටුපොළ සංවර්ධනය යන අංශවලට අදාළ ආර්ථික යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීමේ ක්‍රියාකාරකම් කෙරෙහි යොමු විය. මෙයට අමතරව, අධ්‍යාපන, සෞඛ්‍ය හා සමාජ සුභසාධන සංවර්ධන වැඩසටහන් ආදී සමාජ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන කටයුතු සඳහා ද ප්‍රමුඛත්වය ලබාදෙන ලදී. ප්‍රාදේශීය වශයෙන් තුළිත ආර්ථික වර්ධනයක් සහතික කිරීම පිණිස “දිව් නැගුම”, “ගම නැගුම”, “මග නැගුම” සහ අනෙකුත් ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන ව්‍යාපෘති වැනි ග්‍රාමීය සංවර්ධන වැඩසටහන් සඳහා මෙන්ම “පුර නැගුම” නගර සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය වැනි නාගරික සංවර්ධන වැඩසටහන් සඳහා ද අවශ්‍ය ප්‍රතිපාදන ලබාදීම රජය අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී.

2013 වසරේ දී ප්‍රධාන රාජ්‍ය ව්‍යවසායනීති ලාභදායීත්වය වර්ධනය කිරීම සඳහා ක්‍රියාත්මක කරන ලද ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාමාර්ග හේතු කොටගෙන ඒවායේ මූල්‍යමය තත්ත්වයන් යහපත් විය. ඒ අනුව, තෝරාගත් රාජ්‍ය ව්‍යවසායන්වල ශේෂපත්‍ර ශක්තිමත් කිරීමට සහ එම ආයතනවලින් බැංකු පද්ධතිය මත වන බලපෑම අවම කිරීම සඳහා වසර තුළ දී අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගනු ලැබීය. ශ්‍රී ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය ලබන ආදායම් ඉහළ නැංවීම සඳහා මෙන්ම අලාභ අවම කරගැනීම සඳහා විදුලිබල උත්පාදනය සඳහා වන පිරිවැය පිළිබිඹු වන ලෙස වසර තුළ දී විදුලි ගාස්තු සංශෝධනය කරන ලදී. මේ අතර, ඛනිජතෙල් නිෂ්පාදනවල පරිපාලන මිලෙහි සිදු කරන ලද වෙනස්කම් සහ තාප විදුලිය නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා ලංකා ඛනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාව විසින් ශ්‍රී ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයට සහන මිලට දැවි තෙල් සැපයීම තහනම් කිරීම හේතුවෙන් ලංකා ඛනිජතෙල් නීතිගත සංස්ථාවේ මෙහෙයුම් අලාභ 2013 වසරේ දී අඩු විය. අනෙකුත් රාජ්‍ය ව්‍යවසායනීති ද යහපාලනය සහ ව්‍යාපාර මෙහෙයුම් කටයුතු වැඩිදියුණු කිරීමේ අරමුණින් ව්‍යුහාත්මක වෙනස්කම් සිදු කරන ලදී. ඒ අනුව, ශ්‍රී ලංකන් එයාර්ලයින්ස් වෙත එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 235 ක ප්‍රාග්ධනය සැපයීමේ වැඩපිළිවෙළක් සිදු කරන ලදී.

නාගරික යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සඳහා පුද්ගලික අංශයේ ප්‍රාග්ධනය යොදා ගැනීමේ අරමුණින් එම ව්‍යාපෘති මූල්‍යනය කිරීමේ මූලාශ්‍ර විවිධාංගීකරණය කිරීම සඳහා රජය වැඩි අවධානයක් යොමු කරන ලදී. කොළඹ නගරයේ ඉහළ වටිනාකමක් ඇති ඉඩම් වාණිජ කටයුතු සඳහා වැඩියෙන් භාවිතා කිරීමත් සමග නාගරික යටිතල පහසුකම් මූල්‍යනය කිරීම සඳහා කුලී බදු ආදායම මත රඳා පැවැත්ම ඉහළ ගියේය. මෙම නව මූල්‍යන මූලාශ්‍රවලින් ලබාගන්නා අරමුදල් යොදා ගන්නා ලද්දේ සමස්ත නගර අලංකරණ වැඩසටහනෙහි කොටසක් ලෙස අලුතින් මහල් නිවාස සංකීර්ණ ඉදිකිරීම මගින් අඩු පහසුකම් සහිත ජනාවාස වැඩිදියුණු කිරීම සඳහාය. නාගරික ජනාවාස සංවර්ධන අධිකාරිය සහ නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය මගින් පෞද්ගලික අංශයේ ඉදිකිරීම්කරුවන්ගේ සහයෝගය ඇතිව මෙම වැඩසටහන ක්‍රියාවට නංවනු ලබයි. ඒ අනුව, මෙම වැඩසටහන මගින් නාගරික අඩු පහසුකම් සහිත අඩු ආදායම්ලාභීන්හට නවීන නිවාස ලබා දීම සහ පෞද්ගලික අංශයේ දේපළ සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම්වලට සහයෝගය දැක්වීම යන අරමුණු දෙකම ඉටුකර ගැනීමට ආයතන වනු ඇත.

2003 අංක 03 දරන රාජ්‍ය මූල්‍ය කළමනාකරණ (වගකීම) පනත 2013 වසරේ දී සංශෝධනය කරන ලදී. ඒ අනුව, 2013 අංක 15 දරන රාජ්‍ය මූල්‍ය කළමනාකරණ (වගකීම) (සංශෝධන) පනත 2013.01.01 දින සිට බලපැවැත්වේ. රජයට අයත් ව්‍යාපාර විසින් ලබාගනු ලබන ණය සඳහා රජය විසින් ලබා දෙනු ලබන ඇපකර සඳහා බලපවත්නා සීමාව පවත්නා මූල්‍ය වර්ෂයේ සහ ඊට පෙර වසර දෙකක ගණනය කරන ලද සාමාන්‍ය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 4.5 සිට සියයට 7 දක්වා වැඩි කරන ලදී. තවද, මෙම සංශෝධනය මගින් රාජ්‍ය ණය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2013 වසර වනවිට සියයට 80 සහ 2020 වන විට සියයට 60 දක්වා අඩු කළ යුතු බව දැක්වේ.

රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණ උපායමාර්ග යොමු වූයේ දුරදර්ශී මට්ටමක ණය අවධානම පවත්වා ගන්නා අතර රජයේ මූල්‍යන අවශ්‍යතාවන් හැකි තාක් අවම පිරිවැයක් යටතේ ලබාගැනීම තහවුරු කිරීම උදෙසාය. ණය එකතු වීමේ අවධානම අඩු කරන අතර විශාල ණය ප්‍රමාණයක් එකවර පරිණතවීමේ ගැටලුව විසඳීම සඳහා භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වලින් කොටසක් දිගු පරිණත කාලයක් සහිත භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර බවට පරිවර්තනය කිරීම සඳහා නිසි ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා ලදී. ඒ අනුව, 2013 වසරේ දී වසර 30 ක පරිණත කාලයකින් යුත් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත් කරන ලදී. මීට අමතරව, පැවති ඉහළ ආයෝජන විශ්වාසය තුළින් ප්‍රතිලාභ ලබමින් දිගු පරිණත කාලයකින් හා අඩු ඵලදා ආන්තිකයකින් යුත් ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර නිකුත් කරන ලදී.

විශේෂ සටහන 8

ආයෝජන ශ්‍රේණිය කරා ගමන් කරන ශ්‍රී ලංකාව

රටක් ජාත්‍යන්තර ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොළට පිවිසීමට තීරණය කිරීමේදී ස්වෛරීත්ව ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටු කරයි. එමඟින් රටකට සිය ස්වෛරීත්ව ණය මුළුමනින්ම නිසි වේලාවට නැවත ගෙවීමට ඇති හැකියාව සහ ඒ සඳහා වන කැමැත්තට ඉවහල් වන සාධකයන් පිළිබඳව ණය ශ්‍රේණිගතකරණ ආයතනයන්හි තක්සේරුවක් ඉදිරිපත් කරනු ලබයි. පුළුල් ආර්ථික, සමාජීය සහ දේශපාලන සාධකයන් රාශියක විශ්ලේෂණ මත පදනම්ව ශ්‍රේණිගතකරණ ආයතන විසින් විස්තරාත්මකව දක්වා ඇති ඉදිරි දැක්මක් සහිත ගුණාත්මක මිණුම් රාශියක එකතුවක් ණය ශ්‍රේණිගතකරණය යනුවෙන් අදහස් කෙරේ. පුළුල් ලෙස ගත් කළ ණය ශ්‍රේණිගතකරණය, වෙළෙඳපොළේ වැදගත් අනුමිතියන් සහිතවූ, ආයෝජන ශ්‍රේණිය සහ සමපේක්ෂක ශ්‍රේණිය අතර ශ්‍රේණිගත කිරීමේ සීමාව ලෙස දැක්විය හැක. ආයෝජන ශ්‍රේණි මට්ටමට ළඟා වීම මඟින්, ජාත්‍යන්තර ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොළට පිවිසීමේදී රටක මූල්‍යන පිරිවැය අඩුවීම පමණක් නොව රටක බැඳුම්කර නිකුත්වකදී ආයෝජනයට ඉදිරිපත්වන ගැනුම්කරුවන්ගේ වැඩි වීමක් ද සිදු වේ. මුඩ්ස් ඉන්වෙස්ටර් සර්විසස් (Moody's), ස්ටැන්ඩර්ඩ් ඇන්ඩ් පුචර්ස් (S&P) සහ ෆිච් ෆිට්ච්ස් (Fitch) යන ප්‍රධාන ණය ශ්‍රේණිගතකරණ ආයතන මඟින් දෙනු ලබන ශ්‍රේණිගතකරණයන් මඟින් විශාල තොරතුරු ප්‍රමාණයක් සාරාංශගත කිරීම මෙන්ම, එමඟින් එක් එක් ශ්‍රේණිගතකරණ මට්ටමට අදාළව ආයෝජකයන්ට එක්

එක් ශ්‍රේණිගත කිරීම් තුළින් ගමය වන අදහස ද ඉදිරිපත් කරනු ලබයි. “BBB/Baa” යන ශ්‍රේණිගතකරණ මට්ටම සහ ඊට ඉහළ ශ්‍රේණිගතකරණ මට්ටම් ආයෝජන ශ්‍රේණි ලෙස පිළිගනු ලබන අතර එවැනි ශ්‍රේණිගත කිරීමකට ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොළෙහි ආයෝජකයින් ඉහළ කැමැත්තක් දක්වයි.

Jaramillo (2010) විසින් ප්‍රායෝගික පර්යේෂණයන් ගණනාවක් මත පදනම්ව සිදුකළ විස්තරාත්මක අධ්‍යයනයක් මඟින් ස්වෛරීත්ව ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ප්‍රධාන නිර්ණායකයන් හඳුනාගෙන ඇත. ඒ අනුව, එකිනෙක අධ්‍යයනයන්හි සඳහන් කර ඇති පරිදි වැදගත් සාර්ව ආර්ථික විචල්‍යයන් වන ඒක පුද්ගල ආදායම, දළ දේශීය නිෂ්පාදනයෙහි (ද.දේ.නි.) වර්ධනය, උද්ධමනය, විදේශීය ණය, ආර්ථික සංවර්ධන මට්ටම සහ අදාළ ස්වෛරීත්ව ආර්ථිකයේ අතීතයේ ණය ගෙවීම පැහැර හැරීම පිළිබඳ වූ කරුණු යනාදිය රටක ස්වෛරීත්ව ශ්‍රේණිගතකරණය තීරණය කිරීමේදී සලකා බලනු ලබන ප්‍රබල සාධකයන් වේ. මීට අමතරව, නැගී එන වෙළෙඳපොළ ආර්ථිකයන්වල ස්වෛරීත්ව ශ්‍රේණිගතකරණයේදී දළ දේශීය නිෂ්පාදනයෙහි අනුපාතයක් ලෙස ආයෝජන ප්‍රමාණය සහ දේශපාලන විචල්‍යයන් යන සාධකයන් ද වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටු කරනු ලබයි. ඉහත සඳහන් කළ අධ්‍යයනය මඟින්, ප්‍රධාන ශ්‍රේණිගතකරණ ආයතනවලින් ලබාගත් දිගුකාලීන විදේශ මුදල්වල ස්වෛරීත්ව ශ්‍රේණිගත කිරීමේ දත්ත මත පදනම්ව, ආයෝජන

සංඛ්‍යා සටහන වි.ස. 8.1

විස්තර කරනු ලබන විචල්‍යයන් සහ අපේක්ෂිත සලකුණු

සාර්ව ආර්ථික දර්ශකයන්		රාජ්‍ය අංශය	
ඒක පුද්ගල ද.දේ.නි. (එ.ජ.ඩො.)	+	ප්‍රාථමික ශේෂය	+
මූර්ත ද.දේ.නි. වර්ධනය	+	විදේශීය රාජ්‍ය ණය ද.දේ.නි. යෙන්	-
විභව ද.දේ.නි. වර්ධනය	+	දේශීය රාජ්‍ය ණය ද.දේ.නි. යෙන්	-
උද්ධමන අනුපාතය	-		
සේවා වියුක්ති අනුපාතය	-	මූල්‍යමය පරිපූර්ණතාවය	
		පුළුල් මුදල් සැපයුම ද.දේ.නි. යෙන්	+
විදේශ අංශය		වෙනත්	
අපනයන ද.දේ.නි. යෙන්	+	දේශපාලන අවදානම් දර්ශකය ICRG	+
		(ඉහළ දර්ශකයෙන් ගමය වන්නේ අඩු අවදානමක්)	
වර්තන ගිණුම් ශේෂය ද.දේ.නි. යෙන්	-	ණය පැහැර හැරීමේ ඉතිහාසය	-
පෞද්ගලික විදේශීය ණය ද.දේ.නි. යෙන්	-	කලාපීය හා කාල ආදේශක	
NIR ද.දේ.නි. යෙන්	+		

සටහන : ආයෝජන ශ්‍රේණියෙහි තත්ත්වයන්ට අදාළ නිර්ණායකයන්ට වන බලපෑම, විස්තර කරනු ලබන විචල්‍යයන්හි දැක්වෙන සලකුණු මඟින් දැක්වේ.

**සංඛ්‍යා සටහන
වි.ස. 8.2**

ශ්‍රී ලංකා : ආර්ථික දර්ශක

දර්ශකය	2005	2012	2013 (නාවකාලික)	2016 (පුරෝකථන)
සාර්ව ආරථික				
ඒක පුද්ගල ද.දේ.නි (එ.ජ.ඩො.)	1,241	2,922	3,280	4,825
මූර්ත ද.දේ.නි. වර්ධනය (සියයට)	6.2	6.3	7.3	8.3
ද.දේ.නි. අවධානය (සියයට)	10.4	8.9	6.7	5.0
සේවා විද්‍යුත්ති අනුපාතය (සියයට)	7.2	4.0	4.4	-
විදේශීය අංශය				
අපනයන ද.දේ.නි. යෙන් (සියයට)	32.3	22.8	22.4	24.7
ජංගම ගිණුම් ශේෂය ද.දේ.නි යෙන් (සියයට)	-2.7	-6.7	-3.9	0.1
රාජ්‍ය අංශය				
සමස්ත අයවැය හිඟය ද.දේ.නි යෙන් (සියයට)	-7.0	-6.5	-5.9	-3.8
රාජ්‍ය ණය ද.දේ.නි (සියයට)	90.6	79.2	78.3	65.0
මූල්‍යමය පූර්ණතාවය				
පුළුල් මුදල් සැපයුම (සියයට)	19.1	17.6	16.7	14.0
අනෙකුත්				
ණය පැහැර හැරීමේ ඉතිහාසය	නැත	නැත	නැත	අදාළ නැත

මූලාශ්‍ර : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

ශ්‍රේණියේ තත්ත්වයට අදාල විභව නිර්ණායකයන් හඳුනාගන්නා ලදී. ඒ අතර, මූර්ත අංශය, විදේශීය අංශය, රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශය වැනි අංශයන්ට අදාල සාර්ව ආර්ථික දර්ශකයන් සහ මූල්‍යමය පරිපූර්ණතාවය මෙන්ම වි.ස. 8.1 වගුවේ සඳහන් වන අනෙකුත් විචල්‍යයන් මගින් ස්වෛරීත්ව ශ්‍රේණිගත කිරීමට වූ බලපෑමට අදාල සලකුණු දක්වා ඇත. අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන සොයාගැනීම් මගින් අදහස් වන පරිදි ශ්‍රේණිගතකිරීම් ඉහළ නැංවීම සඳහා අදාල සියළුම අංශයන් එනම් ප්‍රධාන වශයෙන් රාජ්‍ය ණය මට්ටම, අපනයන මූල්‍යමය පරිපූර්ණතාවය සහ දේශපාලන ස්ථායීතාවය යනාදිය වැඩි දියුණු කළ යුතු අතර මෙම අංශ ආයෝජන ශ්‍රේණියේ වෙළෙඳපොළ ආර්ථිකයන් හි ශක්තිමත් නියාමනයන් ලෙස සලකනු ලැබේ.

ආයෝජන ශ්‍රේණියේ තත්ත්වයට අදාල විභව නිර්ණායකයන්ට අනුව, ශ්‍රී ලංකාව සියළුම අංශයන් සඳහා සතුටුදායක ක්‍රියාකාරීත්වයක් පෙන්නුම් කර ඇත. මෙම විභව නිර්ණායකයන් ගෙන් වැඩි සංඛ්‍යාවක් සැලකිය යුතු වැඩි දියුණුවක් සටහන් කර ඇති බැවින් මැදිකාලීන සාර්ව ආර්ථික ඉලක්කයන් ඉටු කර ගැනීමට ශ්‍රී ලංකාව ශක්තිමත් ස්ථානයක පසු වේ. විභව නිර්ණායකයන් සහ ඒවායේ මැදිකාලීන ඉලක්කයන් වි.ස. 8.2 වගුවෙන් ඉදිරිපත් කෙරේ.

මෑත වසරවලදී ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ ක්‍රියාකාරීත්වය ඉහළ වර්ධන ගමන් පථයකට අවතීර්ණ වීම සඳහා ව්‍යුහාත්මක විතැන් වීමකට සාක්ෂි සපයනු ලැබුවේ නව

පැතිවල ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්වල විවිධාංගීකරණයේ වැඩි වීමකිනි. ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය, 2010-2013 කාල පරිච්ඡේදය තුළදී සියයට 7.5 ක සාමාන්‍ය ආර්ථික වර්ධනයක් වාර්තා කර ඇත. 2013 වසරේදී කලාපීය ආර්ථිකයන් හි පසුබැසීමක් තිබියදීත් ආසියාවේ විශිෂ්ට ලෙස ක්‍රියාකාරී වූ ආර්ථිකයක් බවට පත් වෙමින් ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය සියයට 7.3 කින් වර්ධනය විය. ආර්ථිකයේ විභව දළ ජාතික නිෂ්පාදිතයේ වර්ධනය 2014-16 වකවානුවේදී සියයට 7.8 කට වඩා වැඩි ගමන් පථයක සටහන් කිරීමට හැකි විය. ශ්‍රී ලංකාවේ 2006-2013 කාලපරිච්ඡේදය පුරා මූලික වශයෙන් රාජ්‍ය ආයෝජන හරහා මූල්‍යනය කළ සාමාන්‍ය යටිතල පහසුකම් ආයෝජනයන් දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 6.2 කි. එසේ තිබියදීත්, පසුගිය වසර පහ තුළ රජය ආයෝජන වැඩසටහන්වල වැඩි ආයෝජනයක් සිදු කළ අතර රාජ්‍ය මූල්‍ය හිඟයෙහි අනුක්‍රමික අඩු කිරීම් මගින් අඛණ්ඩව සිය මූල්‍ය හිඟයෙහි ඉලක්කයන් ළඟා කර ගැනීමට ද හැකි විය. එසේම, පසුගිය දශකය පුරාවට ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය ණය මට්ටම ද සැලකිය යුතු ලෙස වැඩිදියුණු වූ අතර 2013 වසරේදී ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 78.3 ක් ලෙස වාර්තා විය. තවද, ශ්‍රී ලංකාවේ ණය ගෙවීමේ හැකියාව තුළ ප්‍රධාන ධනාත්මක කරුණක් වනුයේ ණය සේවාකරණයෙහි අඛණ්ඩභාවයයි. ශ්‍රී ලංකාව ඉතිහාසයේ කිසිදු අවස්ථාවක ස්වෛරීත්ව ණය පැහැර හැරීමක් වාර්තා කර නොමැත. මධ්‍ය කාලීනව ශ්‍රී ලංකාව 2014 දී බලාපොරොත්තු වන කුඩා ධනාත්මක ප්‍රාථමික ශේෂය ශක්තිමත් කිරීමට ඉලක්ක කර ගැනීමත්, 2016 දී රාජ්‍ය ණය ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 65 කට පමණ අඩු කිරීමටත් අපේක්ෂා කරයි.

විදේශීය අංශයට අදාළ, අපනයන, තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීමට බලාපොරොත්තු වන අතර එයින් වර්තමාන වෙළෙඳ හිඟය ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 11.3 ක මට්ටම, 2016 වන විටදී සියයට 7.2 ක මට්ටමක් දක්වා වර්ධනය කරගැනීමට අපේක්ෂා කෙරේ. ප්‍රධාන වශයෙන් වෙළෙඳ ශේෂයේ සහ සේවා ලැබීම් වල වර්ධනය මගින් 2013 වසරේ ද.දේ.නි.යෙන් සියයට 3.9 ක් වන ජංගම ගිණුමේ හිඟය 2016 දී සමබර තත්ත්වයකට පත් වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. යටිතල පහසුකම්වලට, නිෂ්පාදන වටිනාකම් එකතු කිරීමේ කර්මාන්තයන්ට, ඵලදායීතාවය ඉහළ නැංවීමට සහ රට තුළ විවෘත හා නිදහස් වරායන් මගින් ව්‍යාපාර පහසුකම් වැඩිකිරීම සැලසීමට අධිකාරී සිදුකළ ආයෝජනයන් තුළින් දේශීය කර්මාන්තයන්හි තරඟකාරීත්වය ඉහළ නැංවීමට දැනටමත් අවස්ථාව ලබා දී ඇත. තවද, පසුගිය වසරවල ශ්‍රී ලංකාවේ දක්නට ලැබුණ ඉහළ දේශපාලන ස්ථායීතාවය සමඟම ඇති වූ තීරණාත්මක ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීමේ වගකීම ප්‍රධාන වාසියක් ලෙස දැක්විය හැක.

පසුගිය වසරවල අපේක්ෂිත දිශාව කරා යන සියලුම සාර්ව ආර්ථික විචල්‍යයන්ගේ වැඩි දියුණුව සහ ධනාත්මක පිළිබිඹුව මගින් මෙතෙක් සාකච්ඡා කෙරුණු මෑත කාලීනව සිදු කළ අධ්‍යයනයන්ගේ සඳහන් විභව නිර්ණායකයන් සමඟ ඒකාබද්ධ කොට සැලකූ කල, ශ්‍රී ලංකාව ආයෝජන ශ්‍රේණියේ ස්වෛරීත්ව ශ්‍රේණිගත කිරීමක් ලබා ගැනීමට ඉහළ අවස්ථාවක් පිළිබිඹු කරයි.

මූලාශ්‍ර:

1. Archer, Candace C., Glen Biglaise, and Karl DeRouen Jr., 2007, "Sovereign Bonds and the Democratic Advantage: Does Regime Type Affect Credit Rating Agency Ratings in the Developing World?" International Organization: 61, pp. 341-365
2. Jaramillo, Laura, 2010, "Determinants of Investment Grade Status in Emerging Markets" IMF Working Paper 10/117.
3. Mellios, Constantin, and E. Paget-Blanc, 2006, "Which Factors Determine Sovereign Credit Ratings?" The European Journal of Finance, Vol. 12, No. 4, pp. 361-377.
4. Rowland, Peter, 2004, "Determinants of Spread, Credit Ratings and Creditworthiness for Emerging Market Sovereign Debt: A Follow-up Study Using Pooled Data Analysis," Borradores de Economía No. 296, Banco de la República de Colombia.

මේ අතර, ශ්‍රී ලංකා බැඳුම්කර නිකුත් කිරීමේ සීමාව එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 750 සිට එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 2,250 දක්වා ඉහළ නංවන ලදී.

සාර්ව ආර්ථික පසුබිම වර්ධනය වීම හා ඉහළ ගිය ආයෝජන විශ්වාසය පිළිබිඹු කරමින් ජාත්‍යන්තර ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ආයතන විසින් රටෙහි ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම් තවදුරටත් සහතික කරන ලදී. ඒ අනුව, ස්ටැන්ඩර්ඩ් සහ පුවර්ස් (Standard & Poor's) ආයතනය ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් ස්වෛරීත්ව ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම B+ හා ඉදිරි දැක්ම "ස්ථාවර" ලෙස ද, ෆිච් (Fitch) ආයතනය ශ්‍රී ලංකාවේ ශ්‍රේණිගත කිරීම BB- හා ඉදිරි දැක්ම "ස්ථාවර" ලෙස ද සහතික කරන ලදී. කෙසේ වුවද, මුඩ්ස් (Moody's) ආයෝජක සේවාව එහි B1 ශ්‍රේණිගත කිරීමට අදාළ ඉදිරි දැක්ම "ධනාත්මක" තත්ත්වයේ සිට "ස්ථාවර" තත්ත්වය දක්වා වෙනස් කරන ලද අතර විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් රාජ්‍ය බැඳුම්කර ශ්‍රේණිගත කිරීම සඳහා පැවති B1 සහතික කරන ලදී.

සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ අංශය, වතු අංශය, ඉදිකිරීම් කර්මාන්ත සහ අනෙකුත් නිෂ්පාදන කර්මාන්ත සඳහා දිගුකාලීන අරමුදල් සැපයීමට හැකි වන ලෙස බැංකු සඳහා ප්‍රාග්ධන සම්පාදන ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස දිගුකාලීන විදේශ ණය ලබා ගැනීම සඳහා රජය විසින් බැංකු අංශයට පහසුකම් සලසන ලදී. ඒ අනුව, ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව වසර 5 ක පරිණත කාලයක් සහිත එ.ජ. ඩොලර් 750 ක ජාත්‍යන්තර බැඳුම්කරයක් නිකුත් කරන ලදී. කුඩා හා මධ්‍යම පරිමාණ ව්‍යවසායන්ට ණය දීම සඳහා බැඳුම්කර නිකුත් කිරීමෙන් ලද

සම්පූර්ණ අරමුදල් ප්‍රමාණයම යොදාගන්නා තෙක් ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුවේ අමතර අරමුදල්, පාවෙන දේශීය බැඳුම්කරවල (ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර හා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර) ආයෝජනය කිරීමට ඉඩ ලබාදීම තුළින් රජය මෙම බැඳුම්කර නිකුතුව සඳහා දායකත්වය ලබාදුණි.

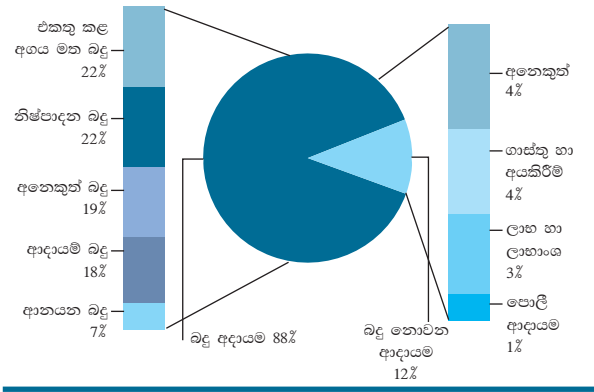
6.3 රජයේ අයවැය කටයුතු

ආදායම සහ ප්‍රදාන

ආදායම

2013 වසරේ දී රජයේ ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පෙර වසරේ පැවැති සියයට 13.9 ට සාපේක්ෂව සියයට 13.1 දක්වා පහත වැටුණු අතර බදු ආදායම මෙන්ම බදු නොවන ආදායම ද ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස අඩුවීම මේ සඳහා හේතු විය. කෙසේ වුවද, නාමික වශයෙන් මුළු ආදායම පෙර වසරේ පැවැති රුපියල් බිලියන 1,051.5 සිට 2013 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 1,137.4 දක්වා සියයට 8.2 කින් ඉහළ ගියේය. රජයේ ආදායමේ මෙම නාමික වර්ධනයට හේතු වූයේ ගෝලීය ආර්ථිකයේ ක්‍රමික වර්ධනයන් සමඟ ආර්ථික කටයුතු ඉහළ යාම මගින් වසරේ දෙවන භාගයේ දී බදු ආදායමේ ඇති වූ හිතකර වර්ධනයයි. ඒ අනුව, උපයන විට ගෙවීම් බද්ද ඇතුළුව සංස්ථාපිත හා සංස්ථාපිත නොවන බද්ද, රඳවා ගැනීමේ බද්ද, දේශීය භාණ්ඩ හා සේවා සැපයීම සහ ආනයන සඳහා වූ

6.2 රජයේ සටහන **රාජ්‍ය ආදායමේ සංයුතිය - 2013**

එකතු කළ අගය මත බදුද, විශේෂ වෙළෙඳ භාණ්ඩ බදුද සහ මෝටර් රථ සඳහා වූ නිෂ්පාදන බදුද යනාදියෙන් ලද ආදායමෙහි සැලකිය යුතු වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරන ලදී. මේ අතර, ආර්ථික සේවා ගාස්තු සහ වරාය හා ගුවන් තොටුපොල සංවර්ධන බදුවලින් ලද ආදායමෙහි අඩුවීමක් වාර්තා කරන ලදී. ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස බදු ආදායම පහළ යාමට ප්‍රධාන වශයෙන් ම හේතු වූයේ 2012 වසරට සාපේක්ෂව මෙම වසර තුළ දී මුළු ආනයන අඩුවීම, ඇතැම් ව්‍යාපාර සඳහා වූ බදු විරාම දීර්ඝ කිරීම සහ තෝරාගත් අංශ වල නිෂ්පාදනය සහ එකතු කළ අගය දිරිගැන්වීම සඳහා බදු සහන හා බදු නිදහස් කිරීම් ලබාදීමයි. බදු නොවන ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස මෙන්ම නාමික වශයෙන් ද පහළ යාමට හේතු වූයේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ඇතුළු රාජ්‍ය ආයතන මගින් කරන ලද ලාභ හා ලාභාංශ පැවැරීම් අඩුවීමයි.

ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස බදු ආදායම අඩුවීමේ ප්‍රවණතාව අඛණ්ඩව පැවතෙමින් 2012 වසරේ දී පැවැති සියයට 12 සිට 2013 වසරේ දී සියයට 11.6 දක්වා තවදුරටත් අඩු විය. නාමික වශයෙන් එක්රැස් කරන ලද බදු ආදායම රුපියල් බිලියන 1,005.9 ක් වූ අතර එය අයවැයෙන් අපේක්ෂා කරන ලද බදු ආදායම වූ රුපියල් බිලියන 1,131 ට වඩා අඩු වූ අතර ඒ සඳහා හේතු වූයේ ආර්ථික සේවා ගාස්තු ආදායම, වරාය හා ගුවන් තොටුපොල සංවර්ධන බදු ආදායම හා ධනික තෙල් ආනයන මත නිෂ්පාදන බදු ආදායම අඩුවීමයි. කෙසේ වුවද, බදු ආදායම මුළු ආදායමෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2012 වසරේ පැවැති සියයට 86.4 සිට මෙම වසරේ දී සියයට 88.4 දක්වා ඉහළ ගියේය.

දේශීය ආර්ථික කටයුතු වර්ධනය වීම සහ රජයේ සුරැකුම්පත් නිකුත් කිරීම මත ලද රඳවාගැනීමේ බදු ආදායම ඉහළ යාම හේතුවෙන් ආර්ථික සේවා ගාස්තුව හැර අනෙකුත් සියළුම ආදායම් බදු වර්ග වලින් ලද බදු ආදායම වැඩි විය. ඒ අනුව, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක්

ලෙස ආදායම් බදු ආදායම සියයට 2.4 ක් දක්වා සියයට 0.1 කින් සුළු වශයෙන් ඉහළ ගිය ද නාමික වශයෙන් එය රුපියල් බිලියන 205.7 ක් දක්වා සියයට 19.2 කින් ඉහළ ගියේය. 2013 වසරේ සංස්ථාපිත හා සංස්ථාපිත නොවන බදු ආදායම රුපියල් බිලියන 102.6 දක්වා සියයට 23.1 කින් වර්ධනය වූ අතර වාණිජ බැංකු, මූල්‍ය සහ රක්ෂණ, ආනයන සහ අපනයන වෙළෙඳාම, දුම්කොළ සහ මධ්‍යසාර නිෂ්පාදනය යන අංශ ප්‍රධාන වශයෙන් මෙම වැඩිවීමට දායක විය. දිගුකාලීන කල්පිරීම් සහිත රජයේ සුරැකුම්පත් නිකුත් කිරීම් සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යාම හේතුවෙන් රඳවා ගැනීමේ බදු ආදායම නාමික වශයෙන් රුපියල් බිලියන 77.9 දක්වා සියයට 30.7 කින් ඉහළ යමින් එය බදු ආදායමේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2012 වසරේ පැවැති සියයට 6.6 සිට මෙම වසරේ දී සියයට 7.7 දක්වා වැඩි විය. තවද, උපයන විට ගෙවීමේ බදු ආදායම නාමික වශයෙන් රුපියල් බිලියන 18.6 දක්වා සියයට 25 කට වැඩි ප්‍රමාණයකින් ඉහළ ගියේය. කෙසේ වුවද, ආදායම් බදු වලට යටත් ව්‍යාපාර ආර්ථික සේවා ගාස්තුවෙන් නිදහස් කිරීම සහ 2012 අප්‍රේල් 1 දින සිට ආර්ථික සේවා ගාස්තුව සඳහා කාර්තුමය ආදායම් සීමාව රුපියල් මිලියන 25 සිට රුපියල් මිලියන 50 දක්වා වැඩි කිරීම හේතුවෙන් 2013 වසරේ ආර්ථික සේවා ගාස්තුවෙන් ලද ආදායම රුපියල් බිලියන 6.6 දක්වා සියයට 55.6 කින් අඩු විය.

6.2 සංඛ්‍යා සටහන **ආර්ථික වර්ගීකරණයට අනුව ආදායම**

ශීර්ෂය	2012	2013		2014
		අනුමත ඇස්තමේන්තු	නාවකාලික	අනුමත ඇස්තමේන්තු
රුපියල් මිලියන				
බදු ආදායම (අ)	908,913	1,131,041	1,005,895	1,274,600
ආදායම් බදු	172,563	221,984	205,666	283,318
එකතු කළ අගය මත බදු	229,604	283,354	250,757	303,232
නිෂ්පාදන බදු	223,960	247,256	250,700	266,333
ආනයන මත බදු	80,155	97,303	83,123	94,556
අනෙකුත් බදු	202,631	281,144	215,649	327,161
බදු නොවන ආදායම	142,547	126,503	131,552	162,893
මුළු ආදායම	1,051,460	1,257,544	1,137,447	1,437,493
ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස				
බදු ආදායම (අ)	12.0	13.0	11.6	12.8
ආදායම් බදු	2.3	2.6	2.4	2.9
එකතු කළ අගය මත බදු	3.0	3.3	2.9	3.1
නිෂ්පාදන බදු	3.0	2.8	2.9	2.7
ආනයන මත බදු	1.1	1.1	1.0	1.0
අනෙකුත් බදු	2.7	3.2	2.5	3.3
බදු නොවන ආදායම	1.9	1.5	1.5	1.6
මුළු ආදායම	13.9	14.5	13.1	14.5

මූලාශ්‍රය: මුදල් හා ක්‍රම සම්පාදන අමාත්‍යාංශය (අ) විශේෂ ව්‍යාපෘති සඳහා ප්‍රදානය කළ එකතු කළ අගය මත බදු නිදහස් කිරීම සහ රාජ්‍ය සේවකයන්ට මෝටර් රථ ආනයනයේදී ලබා දුන් බදු සහනද මෙයට ඇතුළත් වේ.

මෑතකාලීන බදු ප්‍රතිසංස්කරණ හා අනුගතවෙමින් එකතු කළ අගය මත බදු පදනම පුළුල් කිරීම, එකතු කළ අගය මත බදු ආදායම ඉහළ යාමට ප්‍රධාන වශයෙන් ම දායක විය. එකතු කළ අගය මත බදු ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 2.9 දක්වා සියයට 0.1 කින් සුළු වශයෙන් අඩු වුවද, නාමික වශයෙන් 2012 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 229.6 ක් වූ එය 2013 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 250.8 දක්වා සියයට 9.2 කින් ඉහළ යන ලදී. මෙම වර්ධනයට මූලිකව ම හේතු වූයේ කාර්තුකට ආදායම රුපියල් බිලියන 500 ඉක්මවන තොග හා සිල්ලර වෙළෙඳාම මත එකතු කළ අගය මත බදු හඳුන්වාදීම සහ විශේෂයෙන් ම වසරේ දෙවන භාගය තුළ දේශීය ආර්ථික කටයුතු පුළුල්වීමයි. දේශීය ආර්ථික කටයුතු වලින් ලද එකතු කළ අගය මත බදු ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් 2013 වසරේ දී ද නොවෙනස්ව පැවැතුන ද නාමික වශයෙන් එය රුපියල් බිලියන 124.4 දක්වා සියයට 13.8 කින් ඉහළ ගියේය. මීට අමතරව, ආනයන මත එකතු කළ අගය මත බදු ආදායම නාමික වශයෙන් රුපියල් බිලියන 126.3 දක්වා සියයට 5.1 කින් ඉහළ ගියේය.

අනාගත ඉල්ලුමක් සහිත භාණ්ඩ මත පනවනු ලබන නිෂ්පාදන බදු/සුරාබදු අනුපාත වැඩි කිරීම සහ එම භාණ්ඩවල නිෂ්පාදන හා ආනයන ප්‍රමාණය ඉහළ යාමත් සමඟ පෙර වසරට සාපේක්ෂව නිෂ්පාදන බදු/සුරාබදු මගින් ඉහළ ආදායමක් උපයා ගැනීමට හැකි විය. 2013 වසරේදී නිෂ්පාදන බදු/සුරාබදු ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 2.9 දක්වා සියයට 0.1 කින් සුළු වශයෙන් පහළ ගිය ද, නාමික වශයෙන් එය පෙර වසරේ පැවැති රුපියල් බිලියන 224 සිට රුපියල් බිලියන 250.7 ක් දක්වා සියයට 11.9 කින් ඉහළ ගියේය. මෝටර් රථ ආනයනය සඳහා නිෂ්පාදන බදු අනුපාත ඉහළ යාම සහ මෝටර් වාහන ආනයනයෙහි වූ සියයට 17.6 ක ශීඝ්‍ර වර්ධනය හේතුවෙන් මෝටර් වාහන මත නිෂ්පාදන බදු ආදායම රුපියල් බිලියන 96.5 දක්වා සියයට 22.9 කින් වර්ධනය විය. මීට අමතරව, 2012 වසරට සාපේක්ෂව 2013 දී දේශීය මෝල්ට් මධ්‍යසාර නිෂ්පාදනය සියයට 21 කින් ඉහළ යාම හා සුරාබදු ඉහළ නැංවීම, සුරාබදු ආදායම රුපියල් බිලියන 66 දක්වා සියයට 9.9 කින් වර්ධනය වීමට දායක විය. සිගරට් හා දුම්කොළ මත වූ නිෂ්පාදන බදු ආදායම නාමික වශයෙන් පෙර වසරේ පැවැති රුපියල් බිලියන 53.6 සිට රුපියල් බිලියන 58.6 දක්වා සියයට 9.3 කින් ඉහළ ගියේය. 2013 වසර තුළ දී සිගරට් අලෙවිය සියයට 6.4 කින් පහළ වැටුන ද සිගරට් සඳහා වූ නිෂ්පාදන බදු ඉහළ යාම හේතුවෙන් එමගින් ලද බදු ආදායම වැඩිවීමට හේතු විය. කෙසේ වුවද, නිෂ්පාදන/සුරාබදු

ආදායම, බදු ආදායමේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2012 වසරේ පැවැති සියයට 24.6 සිට 2013 වසරේ දී සියයට 24.9 දක්වා සුළු වශයෙන් ඉහළ ගියේය.

දේශීය නිෂ්පාදකයන් සහ පාරිභෝගිකයන් සුරක්ෂිත කරමින් ආදායම වැඩිකර ගැනීමට රේගු බද්ද සහ විශේෂ වෙළෙඳ භාණ්ඩ බද්ද භාවිතා කරන ලදී. 2013 වසරේ දී ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස රේගු බදු සහ විශේෂ වෙළෙඳ භාණ්ඩ බදු ආදායම සියයට 1.5 ක මට්ටමේ ම පැවැති අතර නාමික වශයෙන් මෙම බදු වර්ග දෙකෙන් ම ලද ආදායම රුපියල් බිලියන 129.8 දක්වා සියයට 14.1 කින් වැඩි විය. රේගු බදු අඩු කිරීම සහ තෝරාගත් අයිතම කිහිපයක් සඳහා බදු නිදහස් කිරීම ලබාදීම හේතුවෙන් රේගු බදු ආදායම රුපියල් බිලියන 83 දක්වා සියයට 3.7 ක් සුළු වශයෙන් වැඩි විය. ඒ අනුව, රේගු බදු ආදායම මුළු බදු ආදායමේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස පෙර වසරේ පැවැති සියයට 8.8 සිට 2013 වසරේ දී සියයට 8.3 දක්වා අඩු විය. කෙසේ වෙතත්, විශේෂ වෙළෙඳ භාණ්ඩ බදු ආදායම රුපියල් බිලියන 46.7 දක්වා සියයට 38.7 කින් සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි වූ අතර දේශීය නිෂ්පාදකයන් රැක ගැනීමට අයිතම කිහිපයක් සඳහා පැවැති විශේෂ වෙළෙඳ භාණ්ඩ බද්ද වැඩි කිරීම සහ නව අයිතම කිහිපයකට විශේෂ වෙළෙඳ භාණ්ඩ බද්ද හඳුන්වාදීම මෙම වැඩිවීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. ඒ අනුව, බදු ආදායමේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස විශේෂ වෙළෙඳ භාණ්ඩ බද්ද 2012 වසරේ පැවැති සියයට 3.7 සිට 2013 වසරේ දී සියයට 4.6 දක්වා වැඩි විය.

සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායකයින් සහ රාජ්‍ය සංස්ථා සඳහා බදු නිදහස් කිරීම ලබාදීම හේතුවෙන් ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු ආදායම සුළු වශයෙන් වර්ධනය විය. ඒ අනුව, ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්දෙන් මධ්‍යම රජයට ලැබෙන ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 0.5 ක මට්ටමේ ම නොවෙනස්ව පැවැතුණු අතර නාමික වශයෙන් එය පෙර වසරේ පැවැති රුපියල් බිලියන 38.7 සිට 2013 වසරේ රුපියල් බිලියන 40.9 දක්වා සියයට 5.7 කින් වැඩි විය. ප්‍රධාන වශයෙන් දේශීය ආර්ථික කටයුතු වර්ධනය වීම හේතුවෙන් 2013 වසරේ දී දේශීය භාණ්ඩ හා සේවා මත වූ ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු ආදායම සියයට 9.4 කින් වැඩි විය. කෙසේ වෙතත්, ආනයන වර්ධන වේගයේ අඩුවීම පිළිබඳ කරමින් ආනයන වලින් ලද ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු ආදායම සුළු වශයෙන් වර්ධනය විය. ඒ අනුව, ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු ආදායම මුළු බදු ආදායමේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2012 වසරේ පැවැති සියයට 4.3 සිට 2013 වසරේ දී සියයට 4.1 දක්වා සුළු වශයෙන් අඩු විය.

2013 වසර තුළ දී අනෙකුත් බදු වර්ගවලින් ලද ආදායම් මිශ්‍ර ප්‍රතිඵල පෙන්වන ලදී. වරාය සහ ගුවන්තොටුපොල සංවර්ධන බද්දෙන් ලද ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2012 වසරේ පැවැති සියයට 0.9 සිට 2013 වසරේ දී සියයට 0.7 දක්වා අඩු වූ අතර නාමික වශයෙන් ද එය රුපියල් බිලියන 70.1 සිට රුපියල් බිලියන 61.5 දක්වා සියයට 12.3 කින් අඩු විය. මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ ගුවන් යානා ඉන්ධන සහ රෙදිපිළි හා ඇඟළුම් කර්මාන්තයේ හාණ්ඩ සඳහා පැවැති වරාය සහ ගුවන්තොටුපොල සංවර්ධන බද්ද අඩු කිරීමයි. වසර තුළ දී නව අයිතම කිහිපයක් සඳහා සෙස් බද්ද හඳුන්වාදීම සහ තෝරාගත් අයිතම කිහිපයක් සඳහා සෙස් බද්ද වැඩි කිරීම හේතුවෙන් සෙස් බදු ආදායම රුපියල් බිලියන 36.1 දක්වා සියයට 10.2 කින් වැඩි විය. පසුගිය වසරට සාපේක්ෂව දුරකථන සන්නිවේදන අඩුවීමක් දක්නට ලැබූහ ද විදුලි සංදේශ බදු ආදායම 2013 වසරේ දී නාමික වශයෙන් රුපියල් බිලියන 24.4 දක්වා සියයට 9.7 කින් වැඩි විය. බලපත්‍ර ගාස්තු සහ අනෙකුත් බදු ආදායම ද නාමික වශයෙන් රුපියල් බිලියන 6 දක්වා සියයට 17.2 කින් සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි වූ අතර, රෙජිස්ට්‍රාර් ජනරාල් දෙපාර්තමේන්තුවට අදාළ ලියාපදිංචි ගාස්තු වැඩිවීම මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය.

බදු නොවන ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස මෙන්ම නාමික වශයෙන් ද පෙර වසරට සාපේක්ෂව අඩු වූ අතර රජයේ ආයතන මගින් ලද ලාභ හා ලාභාංශ පැවැරීම් අඩුවීම මෙම අඩුවීමට ප්‍රධාන වශයෙන් ම හේතු විය. ඒ අනුව, බදු නොවන ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පෙර වසරේ වාර්තා වූ සියයට 1.9 සිට 2013 වසරේ දී සියයට 1.5 දක්වා අඩු වූ අතර නාමික වශයෙන් ද එය රුපියල් බිලියන 131.6 දක්වා සියයට 7.7 කින් අඩු විය. කෙසේ වෙතත්, එය 2013 වසරේ අයවැය ඉලක්කය වූ රුපියල් බිලියන 126.5 ඉක්මවීය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් කරන ලද ලාභ පැවැරීම් 2012 වසරේ පැවැති රුපියල් බිලියන 43 සිට රුපියල් බිලියන 26.4 දක්වා සියයට 38.7 කින් සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වූ අතර අනෙකුත් රාජ්‍ය ව්‍යවසාය වලින් ලද ලාභ හා ලාභාංශ පැවැරීම් පෙර වසරේ පැවැති රුපියල් බිලියන 46.8 සිට රුපියල් බිලියන 35.2 දක්වා අඩු විය. කෙසේ වෙතත්, මෝටර් රථ සඳහා වන ආදායම් බලපත්‍ර වැනි තෝරාගත් ගාස්තු හා අයකිරීම් වැඩි කිරීම හේතුවෙන් ගාස්තු සහ අයකිරීම් මගින් ලද ආදායම සියයට 54.3 කින් සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි වූ අතර පොලී ආදායම සහ කුලී ආදායම සියයට 2.7 කින් වැඩි විය. මුළු ආදායමේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස බදු නොවන ආදායම 2012 වසරේ පැවැති සියයට 13.6 ට සාපේක්ෂව 2013 වසරේ දී සියයට 11.6 දක්වා අඩු විය.

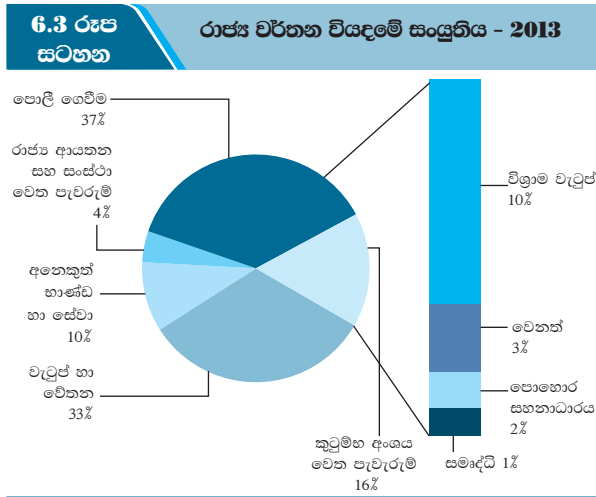
ප්‍රදාන

විදේශ ප්‍රදාන ලැබීම් 2012 වසරේ පැවැති රුපියල් බිලියන 16.1 සිට රුපියල් බිලියන 15.9 දක්වා සියයට 1.3 කින් 2013 වසරේ දී සුළු වශයෙන් අඩු වූ අතර එය 2013 වසර සඳහා වූ වාර්ෂික ඇස්තමේන්තුව වූ රුපියල් බිලියන 20 ට වඩා අඩු අගයක් විය. 2013 වසරේ දී බහුපාර්ශ්වීය ආධාරකරුවන්ගෙන් ලද විදේශ ප්‍රදාන 2012 වසරේ පැවැති රුපියල් බිලියන 7.4 සිට රුපියල් බිලියන 6.5 දක්වා සියයට 12.1 කින් අඩු වූ අතර එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් බහුපාර්ශ්වීය ආධාරකරුවන්ගෙන් ලද ප්‍රදාන, මුළු ප්‍රදානවල ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2012 දී පැවැති සියයට 46 සිට 2013 වසරේ දී සියයට 41 දක්වා අඩු විය. 2013 වසරේ දී ද්විපාර්ශ්වීය ආධාරකරුවන්ගෙන් ලද ප්‍රදාන 2012 වසරේ පැවැති රුපියල් බිලියන 8.6 සිට රුපියල් බිලියන 9.3 දක්වා සියයට 8 කින් සුළු වශයෙන් වැඩි විය.

වියදම් හා ශුද්ධ ණය දීම

පුනරාවර්තන වියදම් තාර්කිකරණය කිරීම මෙන්ම උපාය මාර්ගිකව වැදගත් යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යෑම සඳහා රාජ්‍ය ආයෝජන වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීමට රජය ගත් ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳ කරමින් 2013 වසරේ දී ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස මුළු වියදම් හා ශුද්ධ ණය දීම අඩු විය. ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස මුළු වියදම් හා ශුද්ධ ණයදීම 2012 වසරේ පැවැති සියයට 20.5 සිට 2013 වසරේ දී සියයට 19.2 දක්වා අඩු විය. ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස මුළු වියදම් හා ශුද්ධ ණයදීමට මෙම අඩුවීම, පුනරාවර්තන වියදම් ප්‍රතිශතාංක 1 කින් අඩුවීමේ සහ ප්‍රාග්ධන වියදම් හා ශුද්ධ ණය දීම ප්‍රතිශතාංක 0.3 කින් අඩුවීමේ ඒකාබද්ධ ප්‍රතිඵලයකි. කෙසේ නමුත්, නාමික වශයෙන් මුළු වියදම් හා ශුද්ධ ණයදීම 2012 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 1,556.5 සිට 2013 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 1,669.4 දක්වා සියයට 7.3 කින් (රුපියල් බිලියන 112.9) වැඩි විය.

මැදිකාලීනව පුනරාවර්තන වියදම් තවදුරටත් තාර්කිකරණය කිරීම සඳහා වූ රජයේ කැපවීම පෙන්නුම් කරමින් ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පුනරාවර්තන වියදම් අඩු විය. ආර්ථික වර්ගීකරණය අනුව, ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පුනරාවර්තන වියදම් 2012 වසරේ වාර්තා වූ සියයට 14.9 සිට 2013 වසරේ දී සියයට 13.9 දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස අඩු විය. නාමික වශයෙන්, 2013 වසරේ පුනරාවර්තන වියදම් 2012 වසරේ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 1,131 ට සාපේක්ෂව රුපියල් බිලියන 1,205.2 දක්වා සියයට 6.6 කින් වැඩි විය. කෙසේ නමුත්, 2013 වසරේ පුනරාවර්තන වියදම්

මූලික අයවැයෙන් ඇස්තමේන්තු කළ රුපියල් බිලියන 1,267.4 ට වඩා අඩු විය. වැටුප් හා වේතන, පොලී ගෙවීම් සහ වර්තන පැවරුම් හා සහනාධාරවල වැඩිවීමක් සිදු වුව ද අනෙකුත් භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා වියදම අඩු වීම හේතුවෙන් 2013 වසරේ දී පුනරාවර්තන වියදම් නාමික වශයෙන් ඉහළ යෑම සීමා කිරීමට උපකාරී විය.

දේශීය වෙළෙඳපොළ තුළ අඩු පොලී අනුපාත පැවැතීමත්, මුළු දේශීය ණය ප්‍රමාණයෙහි කෙටිකාලීන ණය ප්‍රතිශතය අඩු කිරීමට පියවර ගැනීමත් හේතුවෙන් පොලී ගෙවීම් සඳහා වූ වියදම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සුළු වශයෙන් අඩු විය. ආර්ථික වර්ගීකරණය අනුව පොලී ගෙවීම් ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2012 වසරේ පැවැති සියයට 5.4 සිට 2013 වසරේ දී සියයට 5.1 දක්වා අඩු විය. කෙසේ නමුත්, නාමික වශයෙන් පොලී ගෙවීම් 2012 වසරේ පැවැති රුපියල් බිලියන 408.5 සිට 2013 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 444 දක්වා සියයට 8.7 කින් වැඩි විය. මේ අතර, පොලී ගෙවීම් පුනරාවර්තන වියදම්වල විශාලතම තනි අයිතමය ලෙස තවදුරටත් පැවැති අතර එය සමස්ත පුනරාවර්තන වියදමෙන් 2012 වසරේ පැවැති සියයට 36.1 සිට 2013 දී සියයට 36.8 දක්වා වැඩි විය. දේශීය ණය සඳහා වූ පොලී ගෙවීම් නාමික වශයෙන් 2012 වසරේ පැවැති රුපියල් බිලියන 317.7 ට සාපේක්ෂව 2013 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 343 දක්වා සියයට 8 කින් වැඩි වූ අතර විදේශීය ණය සඳහා වූ පොලී ගෙවීම් 2013 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 101 දක්වා සියයට 11.2 කින් වැඩි විය. දේශීය ණය මත වූ සාමාන්‍ය පොලී අනුපාතිකය 2012 වසරේ දී වූ සියයට 11.3 සිට 2013 වසරේ දී සියයට 8.9 දක්වා පහත වැටුණ ද දේශීය ණය ප්‍රමාණය 2013 වසරේ දී සියයට 18.6 කින් වැඩිවීම දේශීය ණය සඳහා වූ පොලී ගෙවීම් වැඩිවීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. තවද, භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර මත වූ පොලී ගෙවීම්

6.3 සංඛ්‍යා ආර්ථික වර්ගීකරණයට අනුව වියදම සහ ශුද්ධ ණය දීම

ශීර්ෂය	2013		2014
	2012	අනුමත ඇස්තමේන්තු	
රුපියල් මිලියන			
වර්තන වියදම්	1,131,023	1,267,390	1,205,180
භාණ්ඩ හා සේවා වියදම	487,833	554,838	512,624
එයින් වැටුප් හා වේතන	347,747	414,446	393,228
පොලී ගෙවීම් (අ)	408,498	444,800	444,007
විදේශීය	90,839	85,000	100,985
දේශීය	317,659	359,800	343,022
වර්තන පැවරුම් හා සහනාධාර එයින් කුටුම්භ සහ අනෙකුත්	234,692	267,752	248,549
අංශයන්ට	187,895	215,966	195,288
සමාදායී	10,553	14,208	15,256
විශ්‍රාම වැටුප්	111,682	129,100	122,813
පොහොර සහනාධාර	36,456	37,800	19,706
අනෙකුත්	29,203	34,858	37,512
ප්‍රාග්ධන වියදම්	400,082	498,179	454,303
මූල්‍ය වත්කම් අත්පත් කර ගැනීම්	197,350	297,318	252,535
ප්‍රාග්ධන පැවරුම්	202,732	209,462	201,768
උෂ්ණ වියදම් සඳහා වෙන්කිරීම්	-	-8,600	-
ආපසු ගෙවීම් අඩුකළ පසු ණය දීම	25,394	19,375	9,913
මුළු වියදම සහ ශුද්ධ ණය දීම	1,556,498	1,784,944	1,669,396
ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස			
වර්තන වියදම්	14.9	14.6	13.9
භාණ්ඩ හා සේවා වියදම	6.4	6.4	5.9
එයින් වැටුප් හා වේතන	4.6	4.8	4.5
පොලී ගෙවීම් (අ)	5.4	5.1	5.1
විදේශීය	1.2	1.0	1.2
දේශීය	4.2	4.1	4.0
වර්තන පැවරුම් හා සහනාධාර එයින් කුටුම්භ සහ අනෙකුත්	3.1	3.1	2.9
අංශයන්ට	2.5	2.5	2.3
සමාදායී	0.1	0.2	0.2
විශ්‍රාම වැටුප්	1.5	1.5	1.4
පොහොර සහනාධාර	0.5	0.4	0.2
අනෙකුත්	0.4	0.4	0.4
ප්‍රාග්ධන වියදම්	5.3	5.7	5.2
මූල්‍ය වත්කම් අත්පත් කර ගැනීම්	2.6	3.4	2.9
ප්‍රාග්ධන පැවරුම්	2.7	2.4	2.3
උෂ්ණ වියදම් සඳහා වෙන්කිරීම්	-	-0.1	-
ආපසු ගෙවීම් අඩුකළ පසු ණය දීම	0.3	0.2	0.1
මුළු වියදම සහ ශුද්ධ ණය දීම	20.5	20.5	19.2

මූලාශ්‍රය: මුදල් හා ක්‍රම සම්පාදන අමාත්‍යාංශය
(අ) 2013.11.29 දිනැති රාජ්‍ය ගිණුම් වකුලේඛ අංක 230/2013 අනුව දැනට ක්‍රියාත්මක වන රාජ්‍ය ආයෝජන ව්‍යාපෘතිවලට අදාළ රුපියල් බිලියන 18.9 ක පොලී ගෙවීම් 2013 වසරේ (නාවකාලික) දී ප්‍රාග්ධනීකරණය කර ඇත.

2013 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 254.1 දක්වා සියයට 11.6 කින් වැඩි වූ අතර ණය ගැනීමේ ප්‍රධාන උපකරණය වූ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර වලින් ලද නොපියවූ ණය ප්‍රමාණය 2013 වසරේ දී සියයට 17.1 කින් සහ 2012 වසරේ දී සියයට 15.2 කින් වැඩිවීම ඒ සඳහා හේතු විය. භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මත පොලී ගෙවීම් 2013 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 69.7 දක්වා සියයට 7.2 කින් සුළු වශයෙන් වැඩි විය. ඒ අනුව, මෙම වැඩිවීම සඳහා

හේතු වූයේ නොපියවූ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රමාණය 2012 වසරේ දී සියයට 6.5 කින් සහ 2013 වසරේ දී සියයට 11.3 කින් ඉහළ යාම සහ 2012 වසරේ අග සිට මුදල් ප්‍රතිපත්ති ලිහිල් කිරීම හේතුවෙන් දේශීය වෙළෙඳපොළ තුළ වූ පොලී අනුපාතික සාපේක්ෂ වශයෙන් පහළ මට්ටමක පැවැතීමයි. රුපියල් ණය සුරැකුම්පත් හා ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර සඳහා වූ පොලී ගෙවීම් පිළිවෙලින් රුපියල් බිලියන 6.1 ක් සහ රුපියල් බිලියන 10.8 ක් විය. මේ අතර, සමස්ත පොලී ගෙවීම් වලින් දේශීය ණය සඳහා වූ පොලී ගෙවීම් පෙර වසරේ පැවැති සියයට 77.8 ට සාපේක්ෂව 2013 වසරේ දී සියයට 77.3 දක්වා සුළු වශයෙන් අඩු විය. විදේශීය ණය සඳහා වූ පොලී ගෙවීම් වැඩි වීමට හේතු වූයේ 2013 වසරේ දී විදේශීය ණය ප්‍රමාණය සියයට 7 කින් වැඩිවීම, පහළ මැදි ආදායම් ලබන රටක් බවට පත්වීම හේතුවෙන් සහනදායී ණය ලබාදීම ක්‍රමයෙන් අඩුවීම සහ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර වල විදේශිකයන්ගේ ආයෝජන සහ ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර මගින් ලබාගත් වාණිජ ණය ඉහළ යාමයි. කෙසේ නමුත්, විදේශීය ණය සඳහා වූ සාමාන්‍ය පොලී අනුපාතිකය පෙර වසරේ පැවැති සියයට 3.9 සිට 2013 වසරේ සියයට 3.4 දක්වා තවදුරටත් අඩු විය.

රාජ්‍ය සේවකයින් සඳහා වැටුප් හා චේතන වියදම් වැඩිවීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ වසර තුළ දී විශේෂ දීමනා වැඩිවීම සහ ජීවන වියදම් දීමනාව ලබා දීමයි. ඒ අනුව, 2013 වසරේ දී වැටුප් සහ චේතන සඳහා වූ වියදම රුපියල් බිලියන 393.2 දක්වා සියයට 13.1 කින් වැඩි විය. 2013 වසර තුළ දී වැටුප් හා චේතන සඳහා වූ වියදම නාමික වශයෙන් වැඩිවීමට හේතු වූයේ සියළුම රාජ්‍ය සේවකයන් සඳහා සිය මූලික වැටුපෙන් සියයට 5 ක් වූ විශේෂ දීමනාවක් ලබාදීම සහ මාසික ජීවන වියදම් දීමනාව වැඩි කිරීමයි. කෙසේ වෙතත්, එය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2012 වසරේ පැවැති සියයට 4.6 සිට 2013 වසරේ දී සියයට 4.5 දක්වා සුළු වශයෙන් අඩු විය. ආරක්ෂක පිරිස් සඳහා වූ වැටුප් ඇතුළුව මධ්‍යම රජයේ සේවකයන්ගේ වැටුප් හා චේතන 2013 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 288.2 දක්වා සියයට 11 කින් වැඩි වූ අතර පළාත් සභාවල සේවකයින්ගේ වැටුප් හා චේතන සඳහා වූ මධ්‍යම රජයේ ආයතනවල රුපියල් බිලියන 105 දක්වා සියයට 19.1 කින් වැඩි විය. වැටුප් හා චේතන සඳහා වූ වියදම දෙවන විශාලතම පුනරාවර්තන වියදම වූ අතර එය 2013 වසරේ සමස්ත පුනරාවර්තන වියදමෙන් සියයට 32.6 ක් විය.

පුනරාවර්තන වියදම් තාර්කිකරණය කිරීම සඳහා රජයේ කැපවීම හේතුවෙන් ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස අනෙකුත් භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා වූ වියදම අඩු විය. ඒ අනුව, අනෙකුත් භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා වූ

වියදම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2012 වසරේ පැවැති සියයට 1.8 සිට 2013 වසරේ දී සියයට 1.4 දක්වා අඩු වූ අතර නාමික වශයෙන් එය 2012 වසරේ පැවැති රුපියල් බිලියන 140.1 සිට 2013 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 119.4 දක්වා සියයට 14.8 කින් අඩු විය. 2013 වසරේ දී මධ්‍යම රජය විසින් (ආරක්ෂක සේවා ද ඇතුළුව) අනෙකුත් භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා දරන ලද වියදම සියයට 15.3 කින් සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වූ අතර, එය වසර තුළ දී අනෙකුත් භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා වූ සමස්ත වියදමෙන් සියයට 96.8 ක් විය.

රාජ්‍ය සංස්ථා, රාජ්‍ය ආයතන, කුටුම්භ සහ අනෙකුත් අංශ වෙත කරන ලද වර්තන පැවැරුම් හා සහනාධාරවල මුද්‍රිත වශයෙන් අඩුවීමක් වාර්තා විය. ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස එය පෙර වසරේ වාර්තා වූ සියයට 3.1 සිට 2013 වසරේ දී සියයට 2.9 දක්වා අඩු විය. කෙසේ වෙතත්, නාමික වශයෙන් වර්තන පැවැරුම් හා සහනාධාර 2012 වසරේ පැවැති රුපියල් බිලියන 234.7 සිට 2013 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 248.5 දක්වා සියයට 5.9 කින් වැඩි විය. වර්තන පැවැරුම්වල ප්‍රධාන අයිතමය ලෙස විශ්‍රාම වැටුප් ගෙවීම් ඇතුළුව කුටුම්භ වෙත කරන ලද පැවැරුම් තවදුරටත් පැවතෙමින් 2013 වසරේ කරන ලද මුළු පැවැරුම්වලින් සියයට 78.6 ක් වූ අතර, මුළු පැවැරුම් වලින් රාජ්‍ය ආයතන සහ රාජ්‍ය සංස්ථා සඳහා කරන ලද පැවැරුම් පිළිවෙලින් සියයට 15.9 සහ සියයට 5.6 කි.

විශ්‍රාම වැටුප් ගෙවීම් හා සමෘද්ධි සහනාධාර සඳහා වූ වියදම ඉහළ යාම හේතුවෙන් කුටුම්භ වෙත කරන ලද වර්තන පැවැරුම් වැඩි විය. නාමික වශයෙන් එය රුපියල් බිලියන 195.3 දක්වා සියයට 3.9 කින් වැඩි විය. කුටුම්භ වෙත කරන ලද මුළු පැවැරුම්වලින් සියයට 62.9 ක් වූ විශ්‍රාම වැටුප් ගෙවීම් 2013 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 122.8 දක්වා සියයට 10 කින් වැඩි විය. මෙම වැඩිවීමට හේතු වූයේ 2013 ජනවාරි මස සිට විශ්‍රාමිකයන් සඳහා ගෙවන ජීවන වියදම් දීමනාව රුපියල් 500 කින් ඉහළ නැංවීම, විශ්‍රාම වැටුප් විෂමතාව ඉවත් කිරීමේ අරමුණින් ගන්නා ලද ක්‍රියාමාර්ග සහ 2012 වසරේ දී පුද්ගලයින් 13,134 ක් විශ්‍රාමිකයන් ලෙස එක්වීමේ සම්පූර්ණ බලපෑම සහ 2013 වසරේ දී පුද්ගලයින් 22,112 ක් අලුතින් විශ්‍රාමිකයන් ලෙස ඇතුළත්වීමේ ආංශික බලපෑමයි. පොහොර සහනාධාරය 2012 වසරේ පැවැති රුපියල් බිලියන 36.5 සිට 2013 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 19.7 දක්වා සියයට 45.9 කින් අඩු වූ අතර මෙම අඩුවීම පොහොර තොග පැවැතීම හේතුවෙන් 2013 වසරේ පළමු භාගයේ දී පොහොර ආනයනය අඩුවීම සහ රජයේ පොහොර සමාගම් සඳහා දිගුකාලීන ණය පහසුකම් ලබා ගැනීම නිසා සිදුවිය. 2012 වසර තුළ පැවැති අයහපත් කාලගුණික තත්ත්වය හේතුවෙන් පොහොර භාවිතය

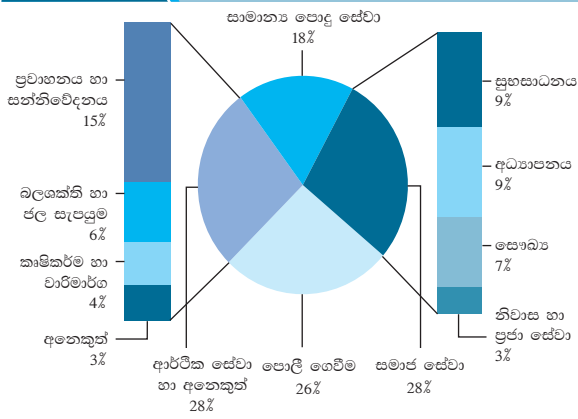
අවම වීම මෙසේ පොහොර අතිරික්තයක් ඇතිවීමට හේතු විය. ආබාධිත රණවිරුවන් වෙනුවෙන් වූ සුඛසාධන වැඩසටහන් සඳහා අදාළ වියදම් 2013 වසරේදී රුපියල් බිලියන 16.2 දක්වා සියයට 9.3 කින් වැඩි වූ අතර “රණවිරු මාසිය රැකවරණ” වැඩසටහන සඳහා තවත් රුපියල් බිලියන 2.5 ක් වැය කරන ලදී. සමෘද්ධි සහනාධාර වැඩසටහන යටතේ සිටින පවුල් සංඛ්‍යාව අඩු වුවත් ප්‍රධාන වශයෙන් ම 2012 වසරේ අප්‍රේල් මස සිට සමෘද්ධි දීමනාව වැඩිවීම හේතුවෙන් 2013 වසරේ සමෘද්ධි වැඩසටහන සඳහා දරන ලද වියදම රුපියල් බිලියන 15.3 දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි විය. සමෘද්ධි දීමනා වූ රුපියල් 250 සිට රුපියල් 615 දක්වා දීමනාව රුපියල් 750 දක්වාත් රුපියල් 900 දීමනාව රුපියල් 1,200 දක්වාත් වැඩි කරන ලදී. තවද, වයස අවුරුදු 70 ට ඉහළ වැඩිහිටියන් සඳහා මූල්‍ය සහය ලබාදීම සඳහා රජය විසින් රුපියල් බිලියන 2.3 ක් වැය කරන ලදී. මේ අතර, 2013 වසර තුළ දී රජය විසින් කුටුම්භ අංශය වෙත කරන ලද අනෙකුත් ප්‍රධාන පැවැරුම් අතර නොමිලේ පාසල් පෙළපොත්, නිල ඇඳුම්, පාසල් වාර ප්‍රවේශ පත් සහ නොමිලේ දහම් පාසල් පොත් ලබාදීම සහ පාසල් පෝෂණ වැඩසටහන වැනි පාසල් සිසුන් ඉලක්ක කරගත් වැඩසටහන් විය.

රාජ්‍ය ආයතන සහ රාජ්‍ය සංස්ථා වෙත කරන ලද වර්තන පැවැරුම් වසර තුළ නාමික වශයෙන් වැඩි වූ අතර, අධ්‍යාපන අංශය වෙත කරන ලද පැවැරුම් සහ ප්‍රවාහන අංශයේ ආයතනවල මෙහෙයුම් අලාභ පියවා ගැනීම සඳහා කරන ලද පැවැරුම් මෙයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. 2013 වසරේ දී රාජ්‍ය ආයතන වෙත කරන ලද වර්තන පැවැරුම් රුපියල් බිලියන 39.4 දක්වා සියයට 12.7 කින් වැඩි වූ අතර රාජ්‍ය සංස්ථා වෙත කරන ලද වර්තන පැවැරුම් රුපියල් බිලියන 13.9 දක්වා සියයට 17.2 කින් වැඩි විය. උසස් අධ්‍යාපනය සහ තෘතීය අධ්‍යාපනයට ආදාල ආයතන වෙත කරන ලද පැවැරුම් ඉහළ යාම රාජ්‍ය ආයතන සඳහා වූ වර්තන පැවැරුම් ඉහළ යාමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. මේ අතර, ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව සහ ශ්‍රී ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලයේ මෙහෙයුම් අලාභ වැඩිවීම රාජ්‍ය සංස්ථා වෙත කරන ලද වර්තන පැවැරුම් ඉහළ යාමට හේතු විය. ශ්‍රී ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලය (රුපියල් බිලියන 5.1), ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුව (රුපියල් බිලියන 5.2) සහ ශ්‍රී ලංකා තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුව (රුපියල් බිලියන 2.9) යන ආයතනවල මෙහෙයුම් අලාභ පියවා ගැනීම සඳහා කරන ලද පැවැරුම් 2013 වසරේ රාජ්‍ය සංස්ථා වෙත කරන ලද සමස්ත වර්තන පැවැරුම් වලින් සියයට 98 ක් පමණ විය.

වසර තුළ දී රාජ්‍ය ආදායම මන්දගාමී ලෙස වර්ධනයවීම හේතුවෙන් උපායමාර්ගිකව වැදගත් වන ව්‍යාපෘති සඳහා පමණක් රාජ්‍ය ආයෝජන මෙන්ම ප්‍රාග්ධන වියදම් සහ ශුද්ධ ණයදීම් යොමු කරන ලදී. 2013 වසරේ දී ප්‍රාග්ධන වියදම් සහ ශුද්ධ ණය දීම් ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පෙර වසරේ පැවැති සියයට 5.6 සිට සියයට 5.4 දක්වා අඩු වූ අතර රාජ්‍ය ආයෝජන ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 5.5 ක් විය. කෙසේ වුවද, නාමික වශයෙන් ප්‍රාග්ධන වියදම් සහ ශුද්ධ ණය දීම් 2012 වසරේ දී පැවැති රුපියල් බිලියන 425.5 සිට 2013 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 464.2 දක්වා සියයට 9.1 කින් සුළු වශයෙන් වැඩි විය. රාජ්‍ය ආයෝජන, ප්‍රාග්ධන වියදම් සහ ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය හා ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය වැනි වාණිජමය ආයතනවලට විදේශ අරමුදල් භාවිතා කර රජය විසින් ලබාදෙන ණය වලින් සමන්විත වන අතර එය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පෙර වසරේ පැවැති සියයට 5.9 සිට 2013 වසරේ දී සියයට 5.5 දක්වා අඩු වූ නමුත් නාමික වශයෙන් 2013 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 481.2 දක්වා සියයට 8.4 කින් සුළු වශයෙන් වැඩි විය. 2013 වසරේ දී රාජ්‍ය ආයෝජන එම වසර සඳහා ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 6.1 ක් වූ මූලික අයවැය ඇස්තමේන්තුවට වඩා අඩු විය. ප්‍රාග්ධන වියදම් යටතේ රජයේ අමාත්‍යාංශ හා දෙපාර්තමේන්තු විසින් මූර්තන වත්කම් අත්පත් කර ගැනීම (ප්‍රාග්ධන වත්කම් අත්පත් කර ගැනීම සහ ස්ථාවර වත්කම් ඉදිකිරීම හා සංවර්ධනය) සඳහා දරන ලද වියදම 2013 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 252.5 දක්වා සියයට 28 කින් වැඩි විය. කෙසේ වෙතත්, 2013 වසරේ දී ප්‍රාග්ධන පැවැරුම් රුපියල් බිලියන 201.8 දක්වා සුළු වශයෙන් සියයට 0.5 කින් අඩු වූ අතර, පළාත් සභා වලට කරන ලද ප්‍රාග්ධන පැවැරුම් සියයට 17.5 කින් වැඩි වුවද, රාජ්‍ය ආයතන වලට සියයට 1.7 කින් සහ රාජ්‍ය සංස්ථා වලට සියයට 9.6 කින් ප්‍රාග්ධන පැවැරුම් අඩුවීම මීට හේතු විය. මේ අතර, රජයේ ණය ලබාදීමේ වැඩසටහන සඳහා දරන ලද වියදම් 2012 වසරේ පැවැති රුපියල් බිලියන 43.8 ට සාපේක්ෂව 2013 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 26.9 විය.

2013 වසරේ දී රාජ්‍ය ආයෝජන වැඩසටහන ආර්ථික යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීම කෙරෙහි යොමු විය. ප්‍රමුඛ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති වේගවත් කිරීමෙහි ලා රජය අත්කරගත් ප්‍රගතිය 2013 වසරේ දී ද අඛණ්ඩව පවත්වා ගන්නා ලද අතර, පළාත් විෂමතාවයන් අවම කිරීමේ අරමුණින් ප්‍රාදේශීය සහ ග්‍රාමීය සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ගණනාවක් ද ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. ආර්ථික සේවාවන් වල සිදු කරන රාජ්‍ය ආයෝජන රුපියල් බිලියන 369.4 ක් වූ අතර එය රාජ්‍ය ආයෝජන වැඩසටහනේ ප්‍රමුඛ අංශය බවට පත්වෙමින් 2013 වසරේ දී සමස්ත රාජ්‍ය ආයෝජනයෙන්

6.4 රජය සටහන කාර්යයන් අනුව වියදම් වර්ගීකරණ - 2013

සියයට 76.8 ක් විය. ඒ අනුව, මහාමාර්ග, වරාය, විදුලිබල හා බලශක්තිය, ප්‍රවාහනය සහ ජල සම්පාදනය හා වාරිමාර්ග යන අංශවල සැලකිය යුතු මට්ටමේ ආයෝජනයක් සිදු කරන ලදී. ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනයට සහ නාගරික-ග්‍රාමීය විෂමතාවය අඩු කිරීම සඳහා සහයවීමට, අධිවේගී මාර්ග සහ මහාමාර්ග ජාලයන් සංවර්ධනය කිරීම සඳහා රජය විසින් ප්‍රමුඛතාවය ලබා දෙන ලදී. ඒ අනුව, කොළඹ-කටුනායක අධිවේගී මාර්ගය 2013 වසර තුළ දී සම්පූර්ණයෙන් සාදා නිම කිරීම සහ 2014 මාර්තු මස දී කොළඹ පිටත වටරවුම් මාර්ග ව්‍යාපෘතිය (පළමු අදියර) හා දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය දීර්ඝ කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය ජනතාවට විවෘත කරන ලදී. දිවයින පුරා පවතින දුම්රිය මාර්ග දීර්ඝ කිරීම සහ අලුත්වැඩියා කිරීම මගින් පොදු ප්‍රවාහන පහසුකම් වර්ධනය කිරීමේ රජයේ උපායමාර්ගික සැලසුම ක්‍රියාත්මක කරනු වස් දුම්රිය ප්‍රවාහන සේවාව වැඩිදියුණු කිරීමට ද ආයෝජන සිදු කරන ලදී. තවද, ශ්‍රී ලංකාව කලාපයේ නාවික කේන්ද්‍රස්ථානයක් බවට පත් කිරීමේ රජයේ දැක්ම සාක්ෂාත් කරමින් කොළඹ දකුණු වරාය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය සහ මාගම් රුහුණුපුර මහින්ද රාජපක්ෂ වරාය ඉදිකිරීමේ හා විශාල කිරීමේ කටයුතු සඳහා සැලකිය යුතු ආයෝජනයක් සිදු කරන ලදී. මේ අතර, 2013 වසරේ දී විදුලිබල හා බලශක්ති අංශය මෙන්ම ජල සම්පාදන හා වාරිමාර්ග අංශ සඳහා කැපී පෙනෙන ආයෝජන සිදු කරන ලදී.

සමාජ සේවා සඳහා වූ රාජ්‍ය ආයෝජන ප්‍රධාන වශයෙන් අධ්‍යාපන සහ සෞඛ්‍ය අංශ කෙරෙහි යොමු විය. 2013 වසරේ සමාජ සේවා සඳහා රාජ්‍ය ආයෝජන රුපියල් බිලියන 77.6 ක් වූ අතර ඉන් අධ්‍යාපනය සඳහා රුපියල් බිලියන 32 ක් සහ සෞඛ්‍ය අංශය සඳහා රුපියල් බිලියන 19.9 ක් වැය විය. අධ්‍යාපනය සඳහා වූ ප්‍රාග්ධන වියදම් යොමු වූයේ ප්‍රාථමික හා ද්විතියික පාසල්වල ප්‍රාග්ධන වත්කම් වැඩිදියුණු කිරීම,

දැනුම් වර්ධනය හා ආයතනික දියුණුව, විශ්වවිද්‍යාල යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සහ වෘත්තීය හා තාක්ෂණ අධ්‍යාපනය ඉහළ නැංවීම යන ප්‍රධාන අංශ කෙරෙහි විය. එමෙන් ම සෞඛ්‍ය අංශයේ වූ රාජ්‍ය ආයෝජන රෝහල් ඉදිකිරීම හා නවීකරණය සහ ජීව විද්‍යා උපකරණ හා රසායනාගාර උපකරණ සැපයීම යන අංශ කෙරෙහි ප්‍රධාන වශයෙන් යොමු විය.

6.4 සංඛ්‍යා සටහන කාර්යයන් අනුව වියදම් වර්ගීකරණය

ශීර්ෂය	2012	2013		2014
		අනුමත දැක්වෙන්න	තාවකාලික	අනුමත දැක්වෙන්න
රුපියල් මිලියන				
වර්තන වියදම්	1,131,023	1,267,390	1,205,180	1,328,283
සාමාන්‍ය පොදු සේවා	254,371	303,263	270,554	313,946
සිවිල් පරිපාලනය	47,135	55,414	54,303	73,036
ආරක්‍ෂක කටයුතු	163,219	198,997	170,150	183,027
පොදු නීතිය හා ආරක්‍ෂාව	44,017	48,852	46,101	57,883
සමාජ සේවා	335,427	408,387	399,666	445,973
අධ්‍යාපනය	107,271	121,189	119,819	127,004
සෞඛ්‍යය	81,946	95,016	99,609	120,612
සුඛසාධන	128,451	166,724	159,787	173,942
ප්‍රජා සේවා	17,758	25,458	20,451	24,414
ආර්ථික සේවා	92,034	102,209	82,146	115,304
කෘෂිකර්මය සහ වාරිමාර්ග	46,429	55,023	29,899	58,769
බලශක්ති සහ ජල සම්පාදන	3,612	3,751	4,001	409
ප්‍රවාහන සහ සන්නිවේදනය	34,995	35,027	36,810	40,153
වෙනත්	6,998	8,408	11,435	15,973
අනෙකුත්	449,191	453,531	452,814	453,060
එයින් පොලී ගෙවීම (අ)	408,498	444,800	444,007	441,035
ප්‍රාග්ධන වියදම සහ ණය දීම	443,973	529,250	481,203	668,465
සාමාන්‍ය පොදු සේවා	27,510	37,716	32,804	74,386
සිවිල් පරිපාලනය	26,565	35,603	31,631	67,701
පොදු නීතිය හා ආරක්‍ෂාව	945	2,113	1,173	6,685
සමාජ සේවා	71,176	95,228	77,643	121,335
අධ්‍යාපනය	28,930	42,461	31,982	44,870
සෞඛ්‍යය	17,155	23,363	19,920	41,523
නිවාස	7,823	7,383	8,014	9,487
ප්‍රජා සේවා	17,267	22,021	17,727	25,455
ආර්ථික සේවා	343,828	403,985	369,377	472,223
කෘෂිකර්මය සහ වාරිමාර්ග	30,351	55,997	36,721	80,532
බලශක්ති සහ ජල සම්පාදන	85,589	75,142	87,517	58,967
ප්‍රවාහන සහ සන්නිවේදනය	204,539	225,282	210,398	259,587
වෙනත්	23,350	47,564	34,741	73,137
අනෙකුත්	1,459	921	1,379	521
උගණ වියදම්	-	-8,600	-	-
මුළු වියදම සහ ණය දීම	1,574,995	1,796,640	1,686,384	1,996,748
ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස				
සාමාන්‍ය පොදු සේවා	3.7	3.9	3.5	3.9
සමාජ සේවා	5.4	5.8	5.5	5.7
ආර්ථික සේවා	5.8	5.8	5.2	5.9
අනෙකුත්	5.9	5.2	5.2	4.6
එයින් පොලී ගෙවීම (අ)	5.4	5.1	5.1	4.4
මුළු වියදම හා ණය දීම	20.8	20.7	19.4	20.1

මූලාශ්‍රය: මුදල් හා ක්‍රම සම්පාදන අමාත්‍යාංශය (අ) 2013.11.29 දිනැති රාජ්‍ය ගිණුම් වක්‍රලේඛ අංක 230/2013 අනුව දැනට ක්‍රියාත්මක වන රාජ්‍ය ආයෝජන ව්‍යාපෘතිවලට අදාළ රුපියල් බිලියන 18.9 ක පොලී ගෙවීම් 2013 වසරේ (තාවකාලික) දී ප්‍රාග්ධනීකරණය කර ඇත.

නාගරික හා ග්‍රාමීය අංශ අතර ඇති විෂමතාවයන් අවම කිරීමේ අරමුණින් රජය ප්‍රාදේශීය හා ග්‍රාමීය සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ගණනාවක් ම ක්‍රියාත්මක කිරීම වේගවත් කරන ලදී. ස්වයංපෝෂිත ගෘහ ආර්ථිකයක් ඇති කිරීමේ අරමුණින් ක්‍රියාත්මක වූ “දිවනැගුම” වැඩසටහන සඳහා 2013 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 1.5ක් වැය කෙරිණි. මීට අමතරව, “ගමනැගුම” ව්‍යාපෘතිය සහ ගැටුම්වලින් හානියට පත් ප්‍රදේශවල යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය ඇතුළු අනෙකුත් ප්‍රජා සේවා සංවර්ධන වැඩසටහන් සඳහා අදාළ කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී රුපියල් බිලියන 30.7 ක් වැය කරන ලදී. තවද, සෑම පළාතක ම ඇති අනන්‍යතාවය, ඒවායෙහි විවිධ වූ සම්පත්, විභවතාවයන් සහ සංවර්ධන සැලසුම් හඳුනා ගනිමින් රටේ සෑම පළාතක ම විශේෂිත පළාත් සංවර්ධන වැඩසටහන් ආරම්භ කරන ලදී.

ප්‍රධාන රාජ්‍ය මූල්‍ය ශේෂයන්

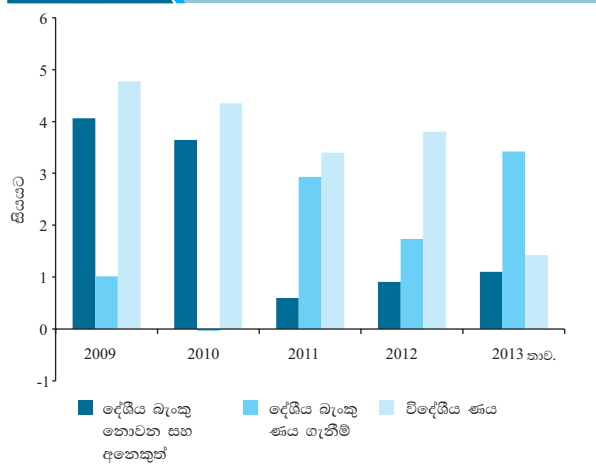
රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාවය ළඟාකර ගැනීම සඳහා රජයේ අඛණ්ඩ කැපවීම පිළිබිඹු කරමින් සමස්ත අයවැය හිඟය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2012 වසරේ පැවති සියයට 6.5 සිට 2013 වසරේ දී සියයට 5.9 දක්වා අඩු විය. රාජ්‍ය ආදායම අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා අඩු වුවද, වියදම් තාර්කිකරණය කිරීම තුළින් රජයේ සම්පත් පරතරය අඩු කරමින් සහ රාජ්‍ය මූල්‍යන අවශ්‍යතාවයන් අවම කරමින් අයවැය හිඟය ඇස්තමේන්තුගත ප්‍රමාණයට ආසන්න අගයක පවත්වාගෙන යාමට හැකි හැකි විය. රජයේ නිර්-ඉතුරුම් පිළිබිඹු කෙරෙන වර්තන ගිණුමේ හිඟය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පෙර වසරේ පැවති සියයට 1 මට්ටමේ සිට මෙම වසරේ දී සියයට 0.8 දක්වා සුළු වශයෙන් අඩුවිය. කෙසේ නමුත්, රජයේ ආදායම අඩුවීම පිළිබිඹු කරමින් වර්තන ගිණුමේ හිඟය අයවැය මගින් මූලිකව ඇස්තමේන්තුගත කළ

ප්‍රමාණය වන ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 0.1 ට වඩා සැලකිය යුතු ලෙස වැඩිවිය. මේ අතර, සමස්ත අයවැය හිඟයෙන් පොලී ගෙවීම් ඉවත්කිරීම මගින් රජයේ අභිමත රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග පිළිබිඹු කෙරෙන ප්‍රාථමික ගිණුමේ හිඟය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පෙර වසරෙහි පැවති සියයට 1.1 සිට 2013 වසරේ දී සියයට 0.8 දක්වා වර්ධනය වුවද එය අයවැය මගින් ඉලක්කගත ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 0.7 ට සාපේක්ෂව සුළු වශයෙන් වැඩි විය.

අයවැය හිඟය මූල්‍යනය කිරීම

2013 වසරේ අයවැය හිඟය මූල්‍යනය කිරීම සඳහා විශාල වශයෙන් දේශීය සම්පත් මත රැඳියාව හේතුවෙන් විදේශීය මූලාශ්‍රයන්ගෙන් ණය ගැනීම අඩු විය. ඒ අනුව, රුපියල් බිලියන 516.1 ක් වූ සමස්ත මූල්‍යනයෙන් දේශීය මූල්‍යනය 2012 වසරේ පැවති සියයට 41 ට සහ 2013 වසරේ අයවැය මගින් ඇස්තමේන්තුගත ඉලක්කය වූ සියයට 71 ට සාපේක්ෂව සියයට 76 ක් වූ අතර ඉතිරිය විදේශීය මූලාශ්‍රයන්ගෙන් මූල්‍යනය කරන ලදී. ඒ අනුව, ශුද්ධ දේශීය මූල්‍යනය, අයවැය මගින් මූලිකව ඇස්තමේන්තුගත රුපියල් බිලියන 359.4 සමග සසඳා බැලීමේ දී රුපියල් බිලියන 392.4 ක් වූ අතර ශුද්ධ විදේශීය මූල්‍යනය මූලිකව ඇස්තමේන්තුගත රුපියල් බිලියන 148 සමග සසඳා බැලීමේ දී රුපියල් බිලියන 123.7 ක් විය.

6.5 රජය සටහන අයවැය හිඟය මූල්‍යනය (ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස)

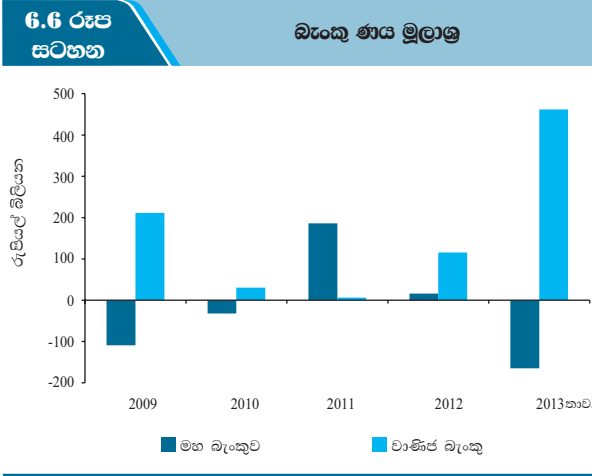

6.5 සංඛ්‍යා සටහන දේශීය ණයගැනීමේ මූලාශ්‍ර

ශීර්ෂය	රුපියල් බිලියන			
	2010	2011	2012	2013 තාවකාලික
ණය උපකරණ අනුව	202.2	231.2	200.4	392.4
භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර (අ)	140.4	168.4	154.5	252.1
භාණ්ඩාගාර බිල්පත් (ආ)	82.8	79.6	16.8	53.5
රුපියල් ණය	-24.6	-25.7	-3.6	-2.9
ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර මහ බැංකු තාවකාලික අත්තිකාරම්	11.1	5.3	18.4	140.3
අනෙකුත්	4.0	16.9	16.5	-2.1
අනෙකුත්	-11.5	-13.2	-2.2	-48.5
ආයතන අනුව	202.2	231.2	200.4	392.4
බැංකු	-1.9	191.9	131.5	297.0
බැංකු නොවන	204.1	39.4	68.9	95.4

මූලාශ්‍ර : මුදල් හා ක්‍රම සම්පාදන අමාත්‍යාංශය ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(අ) විදේශීය ආයෝජකයින් වෙත නිකුත් කරන ලද සහ විදේශීයන්හි වෙසෙන ශ්‍රී ලාංකිකයින් හා විදේශගත ශ්‍රී ලාංකික ග්‍රහණකයින්ට 2009 සිට නිකුත් කරන ලද භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සහ ශ්‍රී ලංකා බණිජ තෙල් සංස්ථාව වෙත නිකුත් කරන ලද භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල වටිනාකම් ඇතුළත් නොවේ.
 (ආ) විදේශීය ආයෝජකයින් සහ විදේශීයන්හි වෙසෙන ශ්‍රී ලාංකිකයින් හා විදේශගත ශ්‍රී ලාංකික ග්‍රහණකයින්ට 2009 සිට නිකුත් කරන ලද භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වටිනාකම් ඇතුළත් නොවේ.

2013 වසරේ දී අයවැය හිඟය මූල්‍යනය කිරීමේ දී බැංකු අංශයෙන් සිදුකළ මූල්‍යනය කෙරෙහි දැක්වූ රැඳියාව විශාල ලෙස වැඩි වූ අතර බැංකු නොවන අංශයෙන් සිදුකළ මූල්‍යනය අයවැය මගින් ඇස්තමේන්තුගත ප්‍රමාණයට වඩා සැලකිය යුතු ලෙස අඩු විය. ඒ අනුව, 2013 වසරේ බැංකු අංශයෙන් සිදුකළ ශුද්ධ මූල්‍යනය මූලිකව ඇස්තමේන්තුගත රුපියල් බිලියන 70 සහ 2012 වසරේ වාර්තා කළ රුපියල් බිලියන 131.5 ට සාපේක්ෂව රුපියල් බිලියන 297 ක් විය. මහ බැංකුව වෙත රුපියල් බිලියන 164.8 ක් වූ ශුද්ධ ණය ආපසු ගෙවීමක් සිදු කළද, වාණිජ බැංකුවලින් රුපියල් බිලියන 461.8 ක ණය ගැනීම් මෙම වැඩිවීමට හේතු විය. දේශීය වෙළෙඳපොළ තුළ අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණය කිරීමේ පියවරක් ලෙස මහ බැංකුව සතුව පැවති රුපියල් බිලියන 163 ක වටිනාකමින් යුත් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් පරිණත වන කාලයට පෙරාතුව විශ්‍රාම ගැන්වීම හා මහ බැංකුව මගින් ලබාදෙන තාවකාලික අත්තිකාරම් රුපියල් බිලියන 2.1 කින් අඩු වීම 2013 වසර තුළ දී මහ බැංකුවට ශුද්ධ ණය ආපසු ගෙවීම් සඳහා දායක විය. කෙසේ වුවද, වාණිජ බැංකු විසින් භාණ්ඩාගාර බිල්පත්, භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර හා ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර මිල දී ගැනීම් සැලකිය යුතු වැඩි කිරීම වසර තුළ දී වාණිජ බැංකු විසින් රජය වෙත සපයනු ලැබූ ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය වැඩිවීමට හේතු විය. වාණිජ බැංකු මගින් සිදුකළ මූල්‍යනය 2013 වසර තුළ දී අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා ඉහළ ගිය නමුත් දේශීය මුදල් වෙළෙඳපොළේ පැවති ඉහළ ද්‍රවශීලතා තත්ත්වය හේතුවෙන් රාජ්‍ය සුරැකුම්පත්වල පොලී අනුපාත පුළුල් ලෙස ස්ථාවර මට්ටමක පැවතුණි. මේ අතර, 2013 වසරේ බැංකු නොවන අංශයෙන් ලද සමස්ත ණය ප්‍රමාණය වූ රුපියල් බිලියන 95.4 අයවැය මගින් අපේක්ෂිත රුපියල් බිලියන 289.4 ට සාපේක්ෂව අඩු අගයක් විය. ඒ අනුව, සමස්ත දේශීය මූල්‍යන අවශ්‍යතාවයෙන් බැංකු

නොවන අංශයෙන් ලැබුණු දායකත්වය 2012 වසරේ පැවති සියයට 35 ට සාපේක්ෂව 2013 වසරේ දී සියයට 24 දක්වා අඩු විය.

අයවැය හිඟය මූල්‍යනය කිරීම සඳහා රජය 2013 වසරේ දී දිගු පරිණත කාලයක් සහිත ගනුදෙනු කළහැකි ණය උපකරණ කෙරෙහි වැඩි රැඳියාවක් දැක්වීය. ඒ අනුව, ගනුදෙනු කළහැකි දිගු පරිණත කාලයක් සහිත ණය උපකරණ මගින් ලබාගත් ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 392.4 ක් වූ අතර එය භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සහ ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කරවලින් සමන්විත විය. මේ අතර, දිගුකාලීන නමුත් ගනුදෙනු කළ නොහැකි උපකරණයක් වන රුපියල් ණය සම්බන්ධව රුපියල් බිලියන 2.9 ක ණය ආපසු ගෙවීමක් සිදුවිය. එමෙන්ම, 2013 වසර තුළ දී උපකරණ නොවන මූල්‍යයන් වෙත රුපියල් බිලියන 50.7 ක ණය ආපසු ගෙවීමක් සිදුවිය. රාජ්‍ය බැංකු දෙකෙන් බැංකු අයිරා මගින් ලබාගත් ණය අඩු වීම සහ මහ බැංකු තාවකාලික අත්තිකාරම් අඩු වීම මෙම ණය ආපසු ගෙවීම් සඳහා යමතාක් දුරකට දායක විය.

ආයෝජකයන් තුළ ඇති වූ සුභවාදී ආකල්ප පිළිබිඹු කරමින් 2013 වසරේ දී විදේශ ව්‍යවහාර මුදලින් ලබාගත් දේශීය ණය ප්‍රමාණය වැඩි විය. කල්පිරීමේ කාලය අවුරුදු 3 සිට අවුරුදු 5 දක්වා වූ ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කරවලින් ලබාගත් දළ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 238 ක් (එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 1,820) වූ අතර ආපසු ගෙවීම් රුපියල් බිලියන 97.7 ක් (එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 750) විය. එමෙන්ම, ව්‍යාපෘති මූල්‍යනය සඳහා ප්‍රතිපාර්ශ්වීය අරමුදල් ලෙස සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් සඳහා වාණිජ බැංකුවල අක් වෙරළ බැංකු ඒකකවලින් ලබා ගත් ණය ප්‍රමාණය 2013 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 2.8 ක් විය.

විදේශ ව්‍යාපෘති ණය මුදාහැරීම අපේක්ෂා කළ මට්ටමට වඩා අඩු වූ බැවින් 2013 වසරේ දී අයවැය හිඟය පියවීමේ දී විදේශ මූල්‍ය මගින් ලැබුණු දායකත්වය අයවැය තුළ අපේක්ෂා කළ මට්ටමට වඩා අඩු විය. 2013 වසරේ විදේශීය මූල්‍යයන්ගෙන් ලබාගත් මුළු දළ විදේශ ණය ගැනීම් අයවැය ඇස්තමේන්තුවේ සඳහන් රුපියල් බිලියන 291 ට සාපේක්ෂව රුපියල් බිලියන 235.1 ක් වූ අතර මුළු ශුද්ධ විදේශ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 123.7 ක් විය. ඒ අනුව, ශුද්ධ විදේශ මූල්‍යනය සමස්ත මූල්‍යනයේ ප්‍රතිශතයක් වශයෙන් 2012 වසරේ පැවති සියයට 59 සිට 2013 වසරේ දී සියයට 24 දක්වා අඩු විය. ද්විපාර්ශ්වීය සහ බහුපාර්ශ්වීය සංවර්ධන හවුල්කරුවන්ගෙන් ලද ව්‍යාපෘති ණය පසුගිය වසරේ ලද රුපියල් බිලියන 233.9 ට සාපේක්ෂව 2013 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 164.2 ක් විය. ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව, අන්තර්ජාතික සංවර්ධන සංගමය, ජපානය සහ චීන අපනයන - ආනයන

බැංකුව 2013 වසරේ විදේශ ණය ලබාදුන් ප්‍රධාන ණය සැපයුම්කරුවන් විය. මේ අතර, 2013 වසරේ රුපියල්වලින් නාමනය කරන ලද භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල ශුද්ධ විදේශීය ආයෝජන රුපියල් බිලියන 62.5 ක් වූ අතර භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල සිදුකරන ලද විදේශීය ආයෝජනය වාර්තා වූයේ රුපියල් බිලියන 6.7 ක ණය ආපසු ගෙවීමක් ලෙසය. රාජ්‍ය සුරැකුම්පත්වල ආයෝජනය කිරීමේ දී විදේශීය ආයෝජකයන් සඳහා පවත්නා සීමාවට ආසන්න වීම හේතුවෙන් 2013 වසරේ රාජ්‍ය සුරැකුම්පත්වල සිදුකරන ලද විදේශ ආයෝජන ප්‍රමාණය 2012 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 105.7 ට සාපේක්ෂව සැලකිය යුතු ලෙස පහළ මට්ටමක පැවතිණි.

6.4 රාජ්‍ය ණය සහ ණය සේවාකරණ ගෙවීම්

රාජ්‍ය ණය

නොපිය වූ රාජ්‍ය ණය ප්‍රමාණය ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2012 වසරේ වූ සියයට 79.2 අගයේ සිට 2013 වසර අවසානය වනවිට සියයට 78.3 දක්වා අඩු වූ අතර එමගින් මෑතකාලීනව දක්නට ලැබුණු රජයේ නොපියවූ ණය ප්‍රමාණය අඛණ්ඩව අඩුවීමේ ප්‍රවණතාවය පිළිබිඹු විය. ඉහළ ආර්ථික වර්ධනය හා බැඳුණු අඛණ්ඩ රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා පරිශ්‍රමයන් රජයේ ණය බර අවම කර ගැනීමට දායක විය. කෙසේ වුවද, නොපියවූ රාජ්‍ය ණය ප්‍රමාණය කෙරෙහි සෘණාත්මක බලපෑමක් ඇති කරන ලද්දේ ප්‍රධාන විදේශ ව්‍යවහාර මුදල්වලට සාපේක්ෂව රුපියල අවප්‍රමාණය වීම සහ ප්‍රධාන වශයෙන් දිගුකාලීන කල්පිරීමක් සහිත රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් නිකුත් කිරීම හේතුවෙන් වට්ටම් සාධකය (භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත් හා පරිණතවීම වල මුහුණත් අගය හා පොත් අගය අතර ශුද්ධ වෙනස) ඉහළ යාමයි. 2012 වසරේ දී

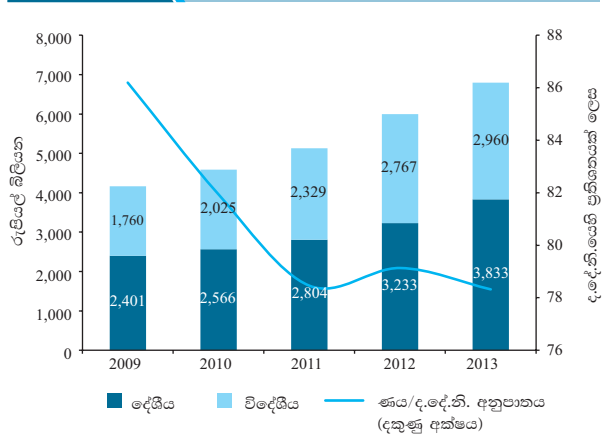
ද.දේ.නි.යට සාපේක්ෂව සියයට 42.7 ක් වූ නොපියවූ දේශීය ණය තොගය 2013 වසර අවසානයේ දී සියයට 44.2 දක්වා ඉහළ ගිය අතර 2012 වසරේ දී ද.දේ.නි.යට සාපේක්ෂව සියයට 36.5 ක් වූ නොපිය වූ විදේශීය ණය ප්‍රමාණය 2013 වසරේ දී සියයට 34.1 ක් දක්වා අඩු විය. නාමික වශයෙන් 2013 වසර අවසානය වන විට රජයේ නොපියවූ සමස්ත ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 6,793.2 ක් දක්වා සියයට 13.2 කින් වැඩි විය.

සමස්ත නොපියවූ ණය ප්‍රමාණයට සාපේක්ෂව දේශීය ණය ප්‍රමාණයේ අනුපාතය 2012 වසරේ දී වාර්තා වූ සියයට 53.9 සිට 2013 දී සියයට 56.4 දක්වා ඉහළ ගියේය. මෙයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ නොපියවූ ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර (සියයට 65.6 කින්) සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර (සියයට 17.1 කින්) ප්‍රමාණය 2013 වසර තුළ දී සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යාමය. ඒ අනුව, නොපියවූ දේශීය ණය ප්‍රමාණයට සාපේක්ෂ මැදි හා දිගු කාලීන ණය ප්‍රමාණයේ අනුපාතය පෙර වසරේ පැවැති සියයට 74.8 සිට 2013 වසර අවසානය වනවිට සියයට 76.3 දක්වා වැඩි විය. මැදි හා දිගු

6.6 සංඛ්‍යා සටහන රජයේ නොපියවූ ණය (වසර අවසානයට)

ශීර්ෂය	රුපියල් මිලියන			
	2010	2011	2012	2013
මුළු රාජ්‍ය ණය	4,590,245	5,133,365	6,000,112	6,793,249
දේශීය ණය (අ)	2,565,662	2,804,085	3,232,813	3,832,825
පරිණත කාලය අනුව				
කෙටි කාලීන	619,549	698,190	813,272	909,156
මැදි හා දිගු කාලීන	1,946,113	2,105,895	2,419,541	2,923,670
ආයතන අනුව				
බැංකු	691,716	886,221	1,060,317	1,433,773
බැංකු නොවන	1,873,945	1,917,864	2,172,495	2,399,053
විදේශීය ණය	2,024,583	2,329,280	2,767,299	2,960,424
ණය වර්ගය අනුව				
සහනදායී නොවන ණය	1,266,910	1,328,797	1,369,568	1,492,842
සහනදායී නොවන ණය	147,241	235,923	455,069	460,475
ව්‍යාපෘති ණය (ආ)	610,433	764,560	942,662	1,007,107
ව්‍යවහාර මුදල් අනුව				
වි.ගැ.හි.	572,354	601,691	682,065	711,935
එ.ජ. ඩොලර්	476,490	678,983	853,832	1,009,937
ජපාන යෙන්	508,802	560,456	575,196	485,325
යුරෝ	142,371	146,711	174,563	185,606
වෙනත්	324,566	341,439	481,643	567,621
සටහන:				
විනිමය අනුපාතයේ විචලනය	-4,653	85,573	207,389	-25,498

6.7 රූප සටහන නොපියවූ රාජ්‍ය ණය

මූලාශ්‍රය: මුදල් හා ක්‍රමසම්පාදන අමාත්‍යාංශය, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(අ) 2003 නොවැම්බර් මාසයේ දී ස.කො.ස වෙත නිකුත් කරන ලද රුපියල් මිලියන 4,397 ක් වටිනා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර, 2012 ජනවාරි මාසයේ දී රජයේ ආයතන විසින් ශ්‍රී ලංකා බණිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාවට හිඟව පැවැති ණය පියවීම සඳහා නිකුත් කරන ලද රුපියල් මිලියන 78,447ක් වටිනා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සහ 2013 මාර්තු මාසයේදී ශ්‍රී ලංකා ශුච්ච සේවයට ප්‍රාග්ධනය සැපයීම සඳහා නිකුත් කරන ලද රුපියල් මිලියන 13,125 ක් වටිනා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ඇතුළත් නොවේ.

(ආ) රුපියල් වටිනාකමින් යුතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල සිදු කළ විදේශ ආයෝජනවල නොපියවූ ප්‍රමාණය ඇතුළත් නොවේ.

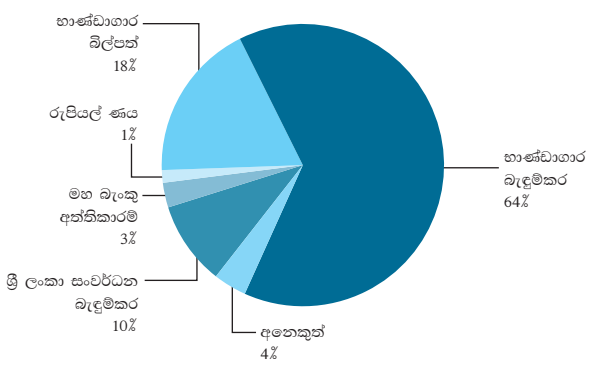
කාලීන ණය ප්‍රධාන වශයෙන් ම සමන්විත වූයේ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර (සියයට 83.9) සහ ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර (සියයට 12.6) වලින් වූ අතර රුපියල් ණය මැදි හා දිගු කාලීන ණයෙන් සියයට 1.9 කට දායක විය. මේ අතර, භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හා මහ බැංකු තාවකාලික අත්තිකාරම්, කෙටි කාලීන ණය සඳහා පිළිවෙලින් සියයට 77 කින් සහ සියයට 12 කින් දායක විය. දේශීය ණය කළඹෙහි පරිණතවීමේ සාමාන්‍ය කාලය පෙර වසරේ පැවැති අවුරුදු 3.2 සිට 2013 වසර වනවිට අවුරුදු 4.8 දක්වා ඉහළ ගිය අතර, එමගින් විශේෂයෙන් ම ප්‍රථම වතාවට වසර 30 ක පරිණත කාලයකින් යුත් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත් කිරීම මගින් සිදු කළ විවක්‍ෂණශීලී රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණය පෙන්නුම් කෙරේ.

බැංකු නොවන අංශයේ නොපියවූ දේශීය ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 2,399.1 ක් දක්වා සියයට 10.4 කින් නාමික වශයෙන් ඉහළ ගිය ද එය මුළු දේශීය ණය ප්‍රමාණයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2012 වසර අග වනවිට පැවැති සියයට 67.2 සිට 2013 අවසානය වනවිට සියයට 62.6 දක්වා අඩු විය. බැංකු නොවන අංශයෙන් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මගින් ලබාගත් ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 253.1 දක්වා සියයට 0.9 කින් සුළු වශයෙන් අඩු වූ අතර භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මුළු බැංකු නොවන ණය අංශය වෙත පැවැති ණයෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පෙර වසරේ පැවැති සියයට 11.8 සිට 2013 වසර අවසානය වනවිට සියයට 10.6 දක්වා අඩු විය. කෙසේ වුවද, භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර මගින් ලබාගත් ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 2,066 ක් දක්වා සියයට 11.7 කින් වර්ධනය වූ අතර භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සමස්ත බැංකු නොවන ණය කෙරෙහි දක්වන අනුපාතය පෙර වසරේ පැවැති සියයට 85.2 සිට 2013 වසර වනවිට

සියයට 86.1 දක්වා වැඩි විය. අඩු පොලී අනුපාතික වාතාවරණය මධ්‍යයෙහි දිගු කාලීන ආයෝජන කෙරෙහි වූ ආයෝජකයන්ගේ කැමැත්ත මෙම වෙනසට හේතු විය. සේවක අර්ථසාධක අරමුදල සහ ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව, බැංකු නොවන අංශය සතු රාජ්‍ය ණය ප්‍රමාණයෙන් පිළිවෙලින් සියයට 58 ක සහ සියයට 15 ක හිමිකාරිත්වයක් දරමින් තවදුරටත් බැංකු නොවන අංශය සතු රාජ්‍ය ණය ප්‍රමාණයේ ප්‍රධාන ආයෝජකයන් විය.

රජයේ අයවැය හිඟය මූල්‍යනය කිරීම සඳහා බැංකු අංශයේ සම්පත් කෙරෙහි පැවැති ඉහළ රැඳියාව පිළිබිඹු කරමින් බැංකු අංශයේ ණය, 2013 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 1,433.8 ක් දක්වා සියයට 35.2 කින් සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය විය. ඒ අනුව, බැංකු අංශයේ ණය මුළු දේශීය ණය ප්‍රමාණයට දක්වන අනුපාතය 2012 වසරේ දී වාර්තා කළ සියයට 32.8 සිට 2013 වසර වනවිට සියයට 37.4 දක්වා වැඩි විය. මහ බැංකුව වෙත පැවැති නොපියවූ රාජ්‍ය ණය ප්‍රමාණය 2012 වසර අග වනවිට පැවැති රුපියල් බිලියන 265.2 සිට රුපියල් බිලියන 112.4 දක්වා 2013 වසරේ දී අඩු වීමට හේතු වූයේ මහ බැංකුව සතුව තිබූ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් පරිණත වන කාලයට පෙර විශ්‍රාම ගැන්වීම සහ රජයට දුන් මහ බැංකු අත්තිකාරම්වල සිදු වූ අඩුවීමයි. ඒ අනුව, මහ බැංකුව සතු නොපියවූ රාජ්‍ය ණය ප්‍රමාණය, බැංකු අංශය සතු මුළු දේශීය ණය ප්‍රමාණයට දක්වන අනුපාතය පෙර වසරේ පැවැති සියයට 25 සිට 2013 වසර වනවිට සියයට 7.8 දක්වා අඩු විය. මේ අතර, මහ බැංකුව සතුව පැවැති නොපියවූ රාජ්‍ය ණය ප්‍රමාණය ප්‍රධාන වශයෙන් මහ බැංකු තාවකාලික අත්තිකාරම් වලින් (සියයට 97.1) සමන්විත වූ අතර ඉතිරිය භාණ්ඩාගාර බිල්පත් විය. වාණිජ බැංකු සතුව පැවැති නොපියවූ රාජ්‍ය ණය ප්‍රමාණය 2013 වසර අවසානය වනවිට රුපියල් බිලියන 1,321.4 දක්වා සියයට 66.2 කින් සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි වූ අතර, වාණිජ බැංකු සතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් (සියයට 102 කින්), ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර (සියයට 65.6 කින්) හා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර (සියයට 57.9 කින්) ඉහළ යාම ඊට හේතු විය.

6.8 රජය සටහන නොපියවූ රාජ්‍ය දේශීය ණය සංයුතිය - 2013

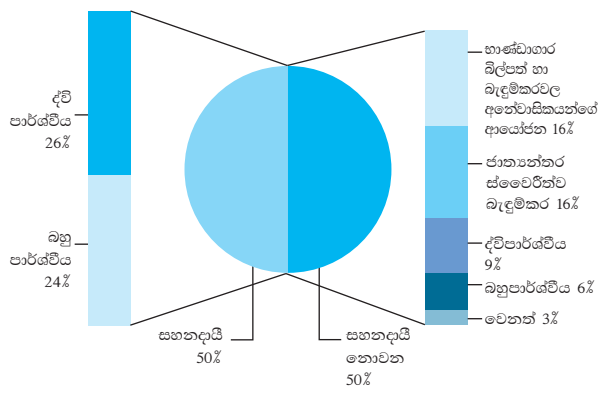
විදේශ ව්‍යවහාර මුදලින් වටිනාකම තක්සේරු කළ දේශීය ණය ප්‍රමාණය 2012 වසර අවසානයේ පැවැති රුපියල් බිලියන 242.1 (එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 1,903.6) සිට 2013 අවසානය වන විට රුපියල් බිලියන 388.8 (එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 2,973.8) දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි විය. මෙම වැඩිවීමට හේතු වූයේ 2013 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 140.3 ක ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර නිකුත් කිරීම හා එ.ජ. ඩොලරයට සාපේක්‍ෂව රුපියල අවප්‍රමාණය වීමය. විදේශ ව්‍යවහාර මුදලින් වටිනාකම තක්සේරු කළ දේශීය ණය සමන්විත වූයේ

නොපියවූ ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර රුපියල් බිලියන 369.2 (එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 2,823.8) කින් හා අක්වෙරළ බැංකු ඒකක මගින් ලබාගත් ශුද්ධ ණය රුපියල් බිලියන 19.6 (එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 150) කින්ය.

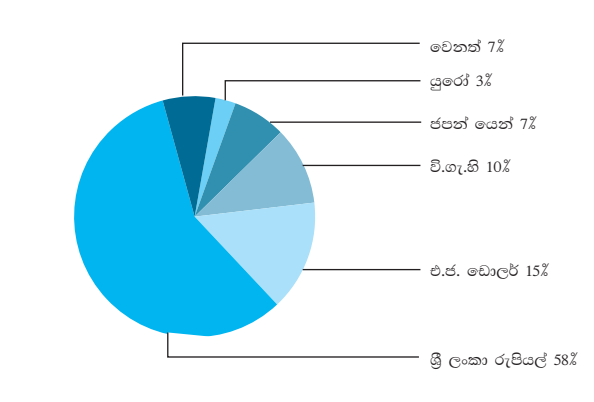
සමස්ත නොපියවූ විදේශ ණය ප්‍රමාණය 2013 වසර අවසානය වනවිට රුපියල් බිලියන 2,960.4 දක්වා සියයට 7 කින් වැඩි වුවද ද.දේ.නි.යට සාපේක්ෂව නොපියවූ විදේශ ණය ප්‍රමාණය 2012 දී පැවැති සියයට 36.5 සිට 2013 වනවිට සියයට 34.1 දක්වා අඩු විය. අයවැය හිඟය මූල්‍යනය සඳහා විදේශ මූල්‍ය වලින් ණය ලබා ගැනීම හා වසර තුළදී ප්‍රධාන විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් වලට සාපේක්ෂව රුපියල අවප්‍රමාණය වීම, විදේශීය ණය ප්‍රමාණය ඉහළ යාමට හේතු විය. සහනදායී නොවන ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 1,467.6 දක්වා සියයට 5 කින් වර්ධනය වූ නමුත් සමස්ත විදේශීය ණයට දක්වන අනුපාතය 2012 පැවැති සියයට 50.5 සිට 2013 වනවිට සියයට 49.6 දක්වා සුළු වශයෙන් පහළ වැටුණි. සහනදායී නොවන ණය ප්‍රමාණය ඉහළ යාමට දායක වූයේ වාණිජ ණය ගැනීම් රුපියල් බිලියන 1,007.1 දක්වා වැඩිවීම වන අතර ඒ සඳහා මුළුමනින්ම හේතු වූයේ රජය 2013 වසර තුළ ජාත්‍යන්තර ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොලට ප්‍රවේශ නොවීම නිසා භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර මත සිදු කළ විදේශීය ආයෝජනයයි. මේ අතර, ද්විපාර්ශ්වීය මූල්‍ය වලින් ලැබුණු විදේශීය ණය රුපියල් බිලියන 1,049.8 දක්වා සියයට 7.1 කින් වැඩි වූ අතර බහුපාර්ශ්වීය මූල්‍ය වලින් ලැබුණු විදේශ ණය රුපියල් බිලියන 903.5 දක්වා සියයට 7 කින් වැඩි විය.

විනිමය අනුපාතයන්හි විචලනයන් හේතුවෙන් සමස්ත ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 19 කින් අඩු විය. ශ්‍රී ලංකා රුපියල, ජපාන යෙන් වලට සාපේක්ෂව සියයට 18.8 කින් ද, ඉන්දියානු රුපියලට සාපේක්ෂව 10.2 කින් ද

6.9 රජය සටහන නොපියවූ රාජ්‍ය විදේශීය ණය සංයුතිය - 2013

6.10 රජය සටහන ව්‍යවහාර මුදල් වර්ගය අනුව සමස්ත නොපියවූ ණය සංයුතිය - 2013

අධිප්‍රමාණය වූ අතර යුරෝ, වි.ගැ.හි. සහ එ.ජ. ඩොලර් වලට සාපේක්ෂව පිළවෙලින් සියයට 6.8 කින්, සියයට 3 කින් හා සියයට 2.7 කින් අවප්‍රමාණය විය. තවද, නොපියවූ විදේශ ණය ප්‍රමාණය එ.ජ. ඩොලර් (සියයට 34.1), වි.ගැ.හි. (සියයට 24), ජපාන යෙන් (සියයට 16.4), යුරෝ (සියයට 6.3), ශ්‍රී ලංකා රුපියල් (සියයට 16.1) හා වෙනත් ව්‍යවහාර මුදල් (සියයට 3) වලින් සමන්විත විය. ශ්‍රී ලංකා රුපියල ප්‍රධාන විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් වලට සාපේක්ෂව සිදු වූ විචලනය හේතුවෙන් නොපියවූ විදේශ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 25.5 කින් අඩු වූ අතර එ.ජ. ඩොලර් වලින් වටිනාකම තක්සේරු කළ දේශීය ණය (ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර හා අක්වෙරළ බැංකු ඒකක) රුපියල් බිලියන 6.5 කින් වැඩි වීමට හේතුව එ.ජ. ඩොලරයට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා රුපියල අවප්‍රමාණය වීමය.

ණය සේවාකරණ ගෙවීම්

ණය සේවාකරණ ගෙවීම් 2012 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 1,017.5 සිට 2013 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 1,162.9 දක්වා වැඩි විය. ණය ආපසු ගෙවීම් රුපියල් බිලියන 700 දක්වා රුපියල් බිලියන 91.1 කින් වැඩි වූ අතර එය මුළු ණය සේවාකරණ ගෙවීම් වලින් සියයට 60.2 ක් විය. ඉතිරිය පොලී ගෙවීම් වූ අතර එය රුපියල් බිලියන 462.9 දක්වා රුපියල් බිලියන 54.4 කින් වැඩි විය. දේශීය අංශයේ ණය සේවාකරණ ගෙවීම් රුපියල් බිලියන 850.7 දක්වා 2012 වසරට වඩා රුපියල් බිලියන 117.6 කින් ඉහළ ගියේය. මෙය පෙර වසරට සාපේක්ෂව ණය ආපසු ගෙවීම් රුපියල් බිලියන 496 දක්වා රුපියල් බිලියන 80.6 කින් වැඩිවීමේ සහ පොලී ගෙවීම් රුපියල් බිලියන 354.7 ක් දක්වා රුපියල් බිලියන 37 කින් වැඩිවීමේ ඒකාබද්ධ ප්‍රතිඵලයක් විය. විදේශ ණය සේවාකරණ ගෙවීම් පිළිබඳව සලකා බලන විට පොලී ගෙවීම් රුපියල් බිලියන 108.2 දක්වා රුපියල් බිලියන

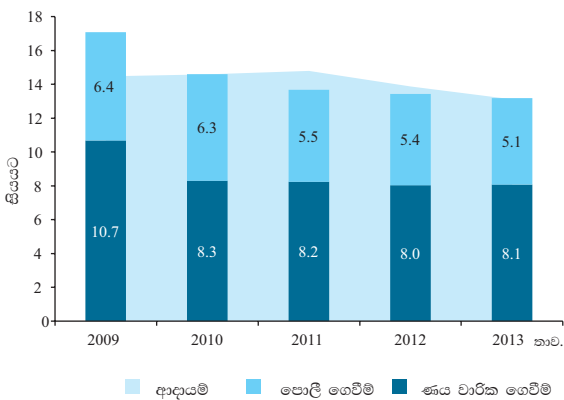
6.7 සංඛ්‍යා සටහන		රාජ්‍ය ණය සේවාකරණ ගෙවීම්			
		රුපියල් මිලියන			
ශීර්ෂය	2010	2011	2012	2013 තාවකාලික	
ණය සේවාකරණ ගෙවීම්	820,448	895,382	1,017,468	1,162,900	
දේශීය	686,800	728,028	733,100	850,748	
විදේශීය	133,648	167,354	284,368	312,152	
ණය ආපසු ගෙවීම්	467,856	538,683	608,970	700,035	
දේශීය	389,672	439,894	415,441	496,042	
විදේශීය	78,184	98,789	193,529	203,993	
පොලී ගෙවීම්	352,592	356,699	408,498	462,865	
දේශීය	297,127	288,134	317,659	354,706	
කෙටිකාලීන	58,943	46,257	65,049	69,712	
මැදි හා දිගුකාලීන	238,185	241,877	252,610	284,994	
විදේශීය	55,464	68,565	90,839	108,159	

මූලාශ්‍රය: මුදල් හා ක්‍රමසම්පාදන අමාත්‍යාංශය ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

17.3 කින් වැඩි වූ අතර ණය ආපසු ගෙවීම් රුපියල් බිලියන 204 දක්වා රුපියල් බිලියන 10.4 කින් වැඩි වීමෙන් පෙර වසරට සාපේක්ෂව රුපියල් බිලියන 312.2 දක්වා ණය සේවාකරණ ගෙවීම්වල රුපියල් බිලියන 27.8 ක ශුද්ධ ඉහළ යාමක් දක්නට ලැබුණි.

2013 වසර තුළ දී ණය සේවාකරණ දර්ශකයන් හි මිශ්‍ර ක්‍රියාකාරීත්වයක් පෙන්නුම් කරන ලදී. ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පොලී ගෙවීම් අනුපාතය 2012 වසරේ වූ සියයට 5.4 සිට මෙම වසරේ දී සියයට 5.3 දක්වා සුළු වශයෙන් වර්ධනය වූ අතර පොලී ගෙවීම් හා ණය ආපසු ගෙවීම් ඇතුළත් ණය සේවාකරණ ගෙවීම් ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2012 වසරේ පැවැති සියයට 13.4 අගයේ ම පැවැතුණි. තවද, දේශීය පොලී ගෙවීම් ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2012 දී පැවැති සියයට 4.2 සිට 2013 වසරේ දී සියයට 4.1 දක්වා අඩු විය. කෙසේ වුවද, රාජ්‍ය ආදායමෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස ණය සේවාකරණ ගෙවීම් අනුපාතය 2012 වසරේ වාර්තා කළ

6.11 උප රාජ්‍ය ණය සේවාකරණ ගෙවීම් (ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස)

6.8 සංඛ්‍යා සටහන		රාජ්‍ය ණය දර්ශක			
		2010	2011	2012	2013 තාවකාලික
රාජ්‍ය ණය/ද.දේ.නි.		81.9	78.5	79.2	78.3
දේශීය ණය/ද.දේ.නි.		45.8	42.9	42.7	44.2
විදේශීය ණය/ද.දේ.නි.		36.1	35.6	36.5	34.1
මුළු විදේශීය ණය/අපනයන (අ)		161.4	154.4	159.9	151.9
මුළු ණය සේවාකරණ ගෙවීම්/ද.දේ.නි.		14.6	13.7	13.4	13.4
මුළු ණය සේවාකරණ ගෙවීම්/රජයේ ආදායම (ආ)		100.4	92.5	96.8	102.2
එයින් දේශීය ණය සේවාකරණ ගෙවීම්/රජයේ ආදායම (ආ)		84.0	75.2	69.7	74.8
මුළු ණය සේවාකරණ ගෙවීම්/රජයේ වියදම (ඇ)		46.9	45.4	47.0	49.1
එයින් දේශීය ණය සේවාකරණ ගෙවීම්/රජයේ වියදම (ඇ)		39.3	36.9	33.9	35.9
විදේශීය ණය සේවාකරණ ගෙවීම්/අපනයන (අ)		10.7	11.1	16.4	16.0
මුළු ණය පොලී ගෙවීම්/ද.දේ.නි.		6.3	5.5	5.4	5.3
දේශීය ණය පොලී ගෙවීම්/ද.දේ.නි.		5.3	4.4	4.2	4.1
දේශීය ණය පොලී ගෙවීම්/රජයේ වර්තන වියදම		31.7	28.1	28.1	29.4
විදේශීය ණය පොලී ගෙවීම්/අපනයන (අ)		4.4	4.5	5.2	5.5

මූලාශ්‍රය: මුදල් හා ක්‍රමසම්පාදන අමාත්‍යාංශය ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(අ) භාණ්ඩ හා සේවා අපනයන
(ආ) රජයේ ආදායම ආර්ථික වර්ගීකරණයට අනුව
(ඇ) ණය ආපසු ගෙවීම් ඇතුළත්ව රජයේ වියදම

සියයට 96.8 ට වඩා වැඩි වී 2013 වනවිට එය සියයට 102.2 ක් වූ අතර 2013 වසරේ දී රාජ්‍ය ආදායම සියයට 8.2 කින් පමණ සුළු ප්‍රමාණයකින් වර්ධනය වීම හා ණය සේවාකරණ ගෙවීම් සියයට 14.3 කින් පමණ ඉහළ අගයකින් වර්ධනය වීම මීට හේතු විය.

6.5 උප රාජ්‍ය ආයතනවල අයවැය කටයුතු

උප රාජ්‍ය ආයතනවල ප්‍රතිපත්ති දිශාව හා ක්‍රියාමාර්ග

ශ්‍රී ලංකාවේ උප රාජ්‍ය ආයතන පද්ධතිය පළාත් සභා සහ පළාත් පාලන ආයතනවලින් සමන්විත වේ. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13 වැනි සංශෝධනය යටතේ පළාත් සභා 9 ක් පිහිටුවා ඇති අතර පළාත් පාලන ආයතන පද්ධතිය ආයතන 335 කින් සමන්විත වේ. 2013 වසර අවසානය වනවිට පළාත් පාලන ආයතන පද්ධතිය මහ නගර සභා 23 කින්, නගර සභා 41 කින් සහ ප්‍රාදේශීය සභා 271 කින් සමන්විත විය.

2013 වසරේ දී උප රාජ්‍ය මට්ටමේ සංවර්ධන කටයුතු සම්බන්ධයෙන් පළාත් පාලන සහ පළාත් සභා අමාත්‍යාංශය සුවිශේෂ කාර්යභාරයක් සිදු කරන ලදී. පළාත් සභා සහ පළාත් පාලන මට්ටමේ පවතින සංවර්ධන අවශ්‍යතාවන් හඳුනා ගැනීමටත් ආධාර සපයන ආයතන සමග එලදායීව සමායෝජනය සිදුකිරීමට

මගින් ආයෝජන වැඩපිළිවෙලට පහසුකම් සැලසීමත් සඳහා අමාත්‍යාංශය උප රාජ්‍ය ආයතනවල ප්‍රධානීන් සමග ක්‍රියාකාරී ලෙස අඛණ්ඩව වැඩ කටයුතු සිදු කරන ලදී. තවද, මහජනතාවට වඩා හොඳ සේවාවක් ලබාදීම සඳහා යටිතල පහසුකම් සහ කළමනාකරණ හැකියාවන් වර්ධනය කිරීමට පියවර ගන්නා ලදී. මහජනතාවගේ කාලීන ප්‍රශ්න සඳහා පිළිතුරු ලබාදීමටත් වඩා යහපත් සේවාවක් සැපයීම සඳහාත් අමාත්‍යාංශය විවිධ වැඩසටහන් ගණනාවක් ආරම්භ කරන ලදී. ඒ අනුව, අමාත්‍යාංශය යටතේ ඇති ජාතික සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ සභායක මධ්‍යස්ථානය මගින් කසල කළමනාකරණ සහ ඩෙංගු මර්දන වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. තවද, “කාර්යක්ෂම සේවාවක් තුළින් සමෘද්ධිමත් හෙට දවසක්” යන තේමාව යටතේ පළාත් පාලන සතියක් 2013 වසරේ දී පවත්වන ලදී.

“පුරුදුගුණ” වැඩසටහන 2013 වසරේ දී අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක වූ අතර එහි අරමුණ වූයේ අඩු සංවර්ධනයක් ඇති තෝරාගත් පළාත් පාලන ආයතනවල යටිතල පහසුකම් වර්ධනය කිරීම සහ වඩාත් වැඩිදියුණු කළ කල් පවත්නා සේවා සැපයීමක් සඳහා පළාත් පාලන ආයතනවල ආයතනික ධාරිතාවය වැඩිදියුණු කිරීමට සහයෝගය දැක්වීමයි. ඒ අනුව, මෙම වැඩසටහන යටතේ සංවර්ධනය කිරීම සඳහා පළාත් පාලන ආයතන 108 ක් තෝරාගෙන ඇත. මෙම ව්‍යාපෘතිය ප්‍රධාන අංශ තුනකින් සමන්විත වන අතර ඒවා නම්, පළාත් පාලන ආයතනවල යටිතල පහසුකම් හා සේවා සැපයීම වර්ධනය කිරීම, පළාත් පාලන ආයතන මට්ටමේ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණය හා ධාරිතා සංවර්ධනය සහ ව්‍යාපෘති කළමනාකරණය හා පරිපාලනය වේ. මෙම ව්‍යාපෘතිය යටතේ සති පොළ, ළමා සහ මාතෘ සායන, ශරීර සුවතා ධාවන පථ, මාර්ග සහ උද්‍යාන යන යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කරන ලදී. තවද, නාගරික ජනතාව සඳහාත්, තම ගම්වල නොමැති සේවා ලබාගැනීම සඳහා නාගරික ප්‍රදේශවලට පැමිණෙන ග්‍රාමීය ජනතාව සඳහාත් ප්‍රාදේශීය සේවා මධ්‍යස්ථාන ස්ථාපිත කරන ලදී.

පළාත් පාලන සහ පළාත් සභා අමාත්‍යාංශයේ ග්‍රාමීය යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය ක්‍රියාකාරකම් යටතේ මාර්ග සංවර්ධන සඳහා 2013 වසරේ දී ප්‍රමුඛත්වය ලබා දෙන ලදී. ඒ අනුව, අමාත්‍යාංශය විසින් පළාත් මාර්ග සම්බන්ධ කිරීම් වැඩි දියුණු කිරීම පිණිස ප්‍රාදේශීය මාර්ග ව්‍යාපෘතිය (මධ්‍යම හා සබරගමු පළාත්), පළාත් මාර්ග වැඩි දියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය, නැගෙනහිර හා උතුරු මැද පළාත් මාර්ග ව්‍යාපෘතිය සහ උතුරු පළාත් මාර්ග සම්බන්ධතා ව්‍යාපෘතිය දියත් කරන ලදී. ජපාන අන්තර්ජාතික සහයෝගීතා ආයතනය, ලෝක බැංකුව සහ ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව මගින් අරමුදල් ලබා දෙන මෙම ව්‍යාපෘති 2014-2015 කාලසීමාව තුළ දී අවසන් කිරීමට නියමිතය.

මීට අමතරව, අමාත්‍යාංශය විසින් 2013 වසර තුළ මහ කොළඹ අපජලය කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතිය, ආපදා ප්‍රතිවාර ජාලය (II අදියර) උසස් කිරීම, ඉරනමඩු වාරිමාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය සහ යාපනය හා කිලිනොච්චි ජල සම්පාදන හා සනීපාරක්ෂක ව්‍යාපෘතිය අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.

තුලින ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනයක් අත්පත් කරගැනීමේ පුළුල් අරමුණ ඇතුව පළාත් සභාවල අයවැය අවශ්‍යතාවන් සපුරාගැනීම සඳහා මධ්‍යම රජයෙන් පළාත් සභාවලට ලබාදෙන පැවරුම් අනුමත කිරීම වෙනුවෙන් මුදල් කොමිසම ඉතා වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටු කරන ලදී. පළාත් විසින් මීට පෙර අනුගමනය කරන ලද ප්‍රතිපල පාදක අධීක්ෂණ ක්‍රමවේදය තවදුරටත් වැඩිදියුණු කිරීම පිණිස මෙම වසර තුළ ආයතනික ප්‍රතිපල කාලරාමු ක්‍රමවේදය ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. මෙම වැඩසටහන යටතේ මුදල් කොමිසමේ අනුමැතිය මත 2013-2017 කාලසීමාව සඳහා මැදිකාලීන ප්‍රතිපල පාදක රාමුවක් 2013 වසරේ දී සෑම පළාතකම ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. මේ අතර, මුදල් කොමිසමට අනුව ප්‍රාග්ධන ව්‍යාපෘති සඳහා ප්‍රමාණවත් තරම් අරමුදල් වෙන්නොකිරීම හා නිදහස් කළ අරමුදල් ප්‍රමාණය ප්‍රමාණවත් නොවීම මෙන්ම පළාත් පාලන ආයතන වෙත උසාවි දඩ මුදල් නිදහස් කිරීමේ දී සිදුවූ ප්‍රමාදයන් පළාත් සභාවල මෙහෙයුම්වලට අදාළ ප්‍රධාන දුෂ්කරතාවන් විය.

පළාත් සභාවල අයවැය කටයුතු

පළාත් සභාවල මුළු ආදායම 2012 වසරේ දී පැවති රුපියල් බිලියන 49.2 සිට 2013 දී රුපියල් බිලියන 50.5 ක් දක්වා සියයට 2.5 කින් වැඩි විය. කෙසේ නමුත්, 2013 වසරේ දී ආදායම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස 2012 වසරේ පැවති සියයට 0.6 ලෙස ම පැවතුණි. බදු ආදායම රුපියල් බිලියන 43.9 දක්වා සියයට 5.5 කින් වර්ධනය වූ අතර බදු නොවන ආදායම රුපියල් බිලියන 6.5 දක්වා සියයට 13.8 කින් පහළ වැටුණි. මධ්‍යම රජයෙන් පළාත් සභා වෙත පවරන ලද ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්ද රුපියල් බිලියන 19.6 ක් දක්වා සියයට 3.4 කින් සුළු වශයෙන් වැඩි වූ අතර, මීට ප්‍රධාන හේතුව වූයේ දේශීය ආර්ථික කටයුතුවල සිදුවූ වර්ධනයත් සමගම ජාතිය ගොඩනැගීමේ මුළු බදු ආදායම ඉහළ යාමයි. මුද්දර ගාස්තු මගින් ලද ආදායම රුපියල් බිලියන 17.1 දක්වා සියයට 3.6 කින් වර්ධනය වූ අතර එයට ප්‍රධානතම හේතුව වූයේ, දිවුරුම් ප්‍රකාශ, රක්ෂණ සහතික, නොතාරිස් බලපත්‍ර හා ණය කාඩ්පත් ගනුදෙනු මත අයකරන මුද්දර ගාස්තු ඉහළ දැමීමයි. එසේම, 2013 වසරේ දී බලපත්‍ර ගාස්තු මගින් ලද ආදායම රුපියල් බිලියන 6.5 ක් දක්වා සියයට 27.2 ක සැලකිය යුතු අගයකින් වර්ධනය විය. 2013 වසරේ දී

6.9 සංඛ්‍යා සටහන පළාත් සභාවල අයවැය තත්වය

ශීර්ෂය	රුපියල් බිලියන			
	2010	2011	2012 සංශෝධිත	2013 නාවකාලික
මුළු ආදායම	36,829	40,990	49,235	50,469
බදු ආදායම	31,049	34,658	41,657	43,937
බදු නොවන ආදායම	5,780	6,332	7,578	6,532
මුළු වියදම	145,491	157,373	161,341	186,062
වර්තන වියදම	119,162	129,600	139,121	156,799
එයින් වැටුප් හා වේතන	91,644	101,886	108,246	116,757
ප්‍රාග්ධන වියදම්	26,329	27,773	22,220	29,263
මධ්‍යම රජයේ පැවැරුම්	107,032	116,383	112,106	135,593
සාමූහික ප්‍රදාන	85,299	94,603	91,892	108,801
උපමාන පාදක ප්‍රදාන	2,612	3,854	2,861	2,264
පළාත් විශේෂිත සංවර්ධන ප්‍රදාන	11,683	9,953	5,901	6,429
විශේෂ යෝජනා ක්‍රම සඳහා විදේශීය ප්‍රදාන	7,439	7,973	11,452	18,100

මූලාශ්‍රය: පළාත් සභා සහ පළාත් පාලන අමාත්‍යාංශය මුදල් හා ක්‍රම සම්පාදන අමාත්‍යාංශය

මධ්‍යම රජයෙන් පවරන ලද ජාතිය ගොඩනැගීමේ බද්ද සමස්ත බදු ආදායමින් සියයට 44.5 ක් වූ අතර මුද්දර ගාස්තු සමස්ත බදු ආදායමෙන් සියයට 39 ක් විය. 2013 වසරේ දී ද බස්නාහිර පළාත් සභාව සමස්ත ආදායම සඳහා වැඩිම දායකත්වය සැපයූ අතර 2012 වසරේ දී මුළු ආදායමෙන් පැවති සියයට 61.1ට සාපේක්ෂව එය 2013 වසරේ දී සියයට 60.5 ක් විය. බස්නාහිර පළාත් සභාවට පසුව මධ්‍යම, දකුණු හා වයඹ පළාත් සභා සමස්ත ආදායමට පිළිවෙලින් සියයට 9.5, සියයට 9.1 හා සියයට 5.8 බැගින් දායකත්වය ලබාදෙන ලදී.

2013 වසරේ දී පළාත් සභාවල වර්තන වියදම ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස පෙර වසරේ පැවති සියයට 1.8 ක අගයේම පැවතුනු නමුත් එය නාමික වශයෙන් රුපියල් බිලියන 156.8 දක්වා සියයට 12.7 කින් වැඩි විය. වැටුප් හා වේතන, පළාත් සභාවල වර්තන වියදම යටතේ ඇති විශාලතම තනි අයිතමය වූ අතර, එය 2013 දී සමස්ත වර්තන වියදමින් සියයට 74.5 ක් විය. තවද, 2013 වසරේ සමස්ත වැටුප් හා වේතන වියදමින් සියයට 90 ක් පමණ අධ්‍යාපන හා සෞඛ්‍ය අංශයේ වැටුප් හා වේතන විය. කාර්යයන් අනුව විදේශීය වර්ගීකරණය අනුව, ප්‍රධාන වශයෙන්ම අධ්‍යාපන හා සෞඛ්‍ය අංශය ඇතුළත්ව සමාජ යටිතල පහසුකම් සඳහා වර්තන වියදම රුපියල් බිලියන 139.3 ක් වූ අතර එය මුළු වර්තන වියදමින් සියයට 88.8 ක් විය. මුළු වියදමෙන් සියයට 11.2 ක් වූ ඉතිරිය පළාත් පරිපාලනය සහ ආර්ථික යටිතල පහසුකම් සඳහා අදාළ වියදම් විය.

මේ අතර, මුළු වර්තන වියදමින් සියයට 22 කට දායක වෙමින් බස්නාහිර පළාත් සභාව විශාලතම වියදම් ඒකකය බවට පත්විය.

2013 වසරේ දී පළාත් සභාවල ප්‍රාග්ධන වියදම 2012 දී පැවති රුපියල් බිලියන 22.2 සිට රුපියල් බිලියන 29.3 දක්වා සියයට 31.7 කින් වැඩි විය. ඒ අනුව, 2013 වසරේ දී ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස ප්‍රාග්ධන වියදම පෙර වසරේ පැවති සියයට 0.3 ක මට්ටමේ ම පැවතුණි. ප්‍රාදේශීය විෂමතාවයන් අවම කිරීම පිණිස ග්‍රාමීය යටිතල පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීමේ රජයේ පුළුල් අරමුණ අනුව පළාත් සභාවල ප්‍රාග්ධන වියදම් සැලසුම් කිරීමට ගත් කැපවීම ප්‍රාග්ධන වියදම මෙම මට්ටමේ පවත්වාගෙන යාමට හේතු විය. විශේෂ ව්‍යාපෘති සහ පළාත් විශේෂිත සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සඳහා පිළිවෙලින් රුපියල් බිලියන 18.1 ක් සහ රුපියල් බිලියන 6.4 ක් බැගින් වැය කළ අතර, ප්‍රධාන වශයෙන්ම ප්‍රාග්ධන වත්කම් අත්පත් කරගැනීම හා වැඩිදියුණු කිරීම සහ ප්‍රාග්ධන පැවරුම් යන ක්ෂේත්‍රවල අනෙකුත් පළාත් මට්ටමේ ආයෝජන සඳහා 2013 දී රුපියල් බිලියන 4.7 ක් වැය කරන ලදී.

පළාත් සභා සඳහා මධ්‍යම රජයේ පැවැරුම් 2013 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 135.6 ක් දක්වා සියයට 21 කින් වැඩි වූ අතර එය 2012 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 112.1 ක් විය. මෙම පැවැරුම් සාමූහික ප්‍රදාන, උපමාන පාදක ප්‍රදාන, පළාත් විශේෂිත සංවර්ධන ප්‍රදාන හා විශේෂ ව්‍යාපෘති සඳහා ලබා දුන් ප්‍රදාන වලින් සමන්විත විය. පළාත් සභාවල වර්තන වියදම් වැඩිසටහනේ සම්පත් පරතරය පියවීම සඳහා ලබාදුන් මධ්‍යම රජයේ පැවැරුම්වල ප්‍රධාන අයිතමය වූ සාමූහික ප්‍රදාන රුපියල් බිලියන 108.8 (මුළු පැවැරුම්වලින් සියයට 80.2) ක් විය. මීට අමතරව, 2013 වසරේ දී විශේෂිත පළාත් සංවර්ධන වැඩසටහන් සඳහා පළාත් විශේෂ සංවර්ධන ප්‍රදාන යටතේ ලබාදුන් පැවැරුම් හා අභිමත වියදම් සඳහා වන උපමාන පාදක ප්‍රදාන පිළිවෙලින් රුපියල් බිලියන 6.4 ක් හා රුපියල් බිලියන 2.3 ක් විය. මේ අතර, පළාත් සභාවල වියදමින් සියයට 72.9 ක් මධ්‍යම රජයේ පැවැරුම් වලින් මූල්‍යනය කළ අතර පෙර වසරේ දී එය සියයට 69.5 ක් විය. එම නිසා, පළාත් සභා සඳහා කරන පැවැරුම් අවම කිරීමටත් එමගින් පළාත් සභා මධ්‍යම රජය මත දක්වන රැදියාව අවම කිරීම සඳහාත් පළාත් සභාවල ආදායම ඉහළ නංවාගැනීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.